

Zv.ministria Bici: Shqipëria e angazhuar për njohjen e pavarësisë së Kosovës

Zëvendësministria e Mbrojtjes Dallëndyshe Bici dhe shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura gjeneralmajor Bajram Begaj priten në një takim në Ministrinë e Mbrojtjes deputetët e Komisionit të Sigurisë së Parlamentit të Kosovës. Gjatë bisedës, ku morën pjesë edhe deputetët të Komisionit parlamentar të Sigurisë Kombëtare të Shqipërisë, zëvendësministria e Mbrojtjes

vlërësoi bashkëpunimin e shkëlqyer dhe vëllazëror midis dy vendeve tona. Në takim u diskutua mbi implementimin e marrëveshjeve midis dy qeverive, në veçanti atë në fushën e Mbrojtjes, që dy ministrit e Mbrojtjes e nënshkruan më 18 maj 2021, në Prishtinë. Zëvendësministria Bici u shpreh se "Shqipëria mbetet e angazhuar në fushatën e saj diplomatike për shtimin e vendeve që njohin

shtetin e pavarur të Kosovës dhe tashmë edhe në cilësinë e anëtarit të Këshillit të Sigurimit të OKB". Znj. Bici konfirmoi mbështetjen e pakushtëzuar të Ministrisë së Mbrojtjes së Republikës së Shqipërisë dhe në veçanti të Forcave të Armatosura të RSH për Ministrinë e Mbrojtjes së Kosovës dhe Forcën për Sigurinë e Kosovës, në veçanti drejt proceseve integruese euroatlantike. » faqe 2

Samiti i jashtëzakonshëm i NATO-s Joe Biden: NATO më e fortë se kurrë

Presidenti i SHBA: 1 miliard dollarë ndihmë për sigurinë në Ukrainë

NATO

NATO

Extraordinary Summit

24 III 2022

Sommet extraordinaire

NATO

NATO

» faqe 3

Lamtumirë "Zonjë e Hekurt"

Ish-sekretarja amerikane e shtetit Madeleine Albright, gruaja e parë që mbante këtë post është ndarë nga jeta në moshën 84 vjeçare

Madeleine Albright ishte gruaja e parë që shërbeu si Sekretare amerikane e Shtetit. Kujtimet e saj kryesore, ajo i përshkroi në librin e shkruar në vitin 2003 "Zonja Sekretare". Ishte pothuajse e pakonceptueshme që dikush që nuk kishte përvojë politike deri në të 40-at, e për më tepër nëna e tre fëmijëve, të bëhej gruaja më e rëndësishme në historinë amerikane. Si ambasadore e OKB-së bëri zgjedhje të vështira Si ambasadore e SHBA-ve në Kombet e Bashkuara, Albright votoi në favor të një...

» Faqe 2

Gjeneral brigade Ylli Pulaj merr pjesë në Simpoziumin e Parë të Komandantëve të Forcave Ajrore të NATO-s, 2022

Komandanti i Forcës Ajrore Gjeneral brigade Ylli Pulaj, merr pjesë në Simpoziumin e Parë të Komandantëve të Forcave Ajrore të vendeve të NATO-s për vitin 2022, "NATO Air Chiefs' Symposium (NACS) 2022", i cili u zhvillua në Komandën Ajrore të Aleancës, në Ramstein, Gjermani, me qëllim diskutimin dhe shkëmbimin e këndvështrimeve të përbashkëta mbi fuqitë ajrore dhe hapësinore të Aleancës në të ardhmen. Në këtë simpozium, u diskutua situata aktuale e luftës së nisur nga Rusia në Ukrainë...

» Faqe 4

Çdo gjë për atdhe "Komando" jemi ne 25 vjetori i rënies në krye të detyrës së dëshmorit të atdheut kapiten I Nuredin Gorçe

Kjo është motoja që ka udhëhequr "Komandot" Shqipëtare në të gjitha misionet dhe detyrat që kanë kryer anembanë vendit. Kanë kaluar plot 25 vite që nga dita e rënies në krye të detyrës së heroit të parë të "Komandove" Kapiten I Nuredin Gorçe. "Komando" janë një emër i dashur nga i gjithë populli jonë, kjo njohje vjen për faktin dhe peshën e madhe të detyrave që ata kanë kryer jo vetëm në misione jashtë vendit, por edhe rolin e veçantë që ata kanë luajtur në ngjarjet mjaft të vështira të trazirave të vitit 1999. Për...

» Faqe 7

Lamtumirë “Zonjë e Hekurt”

Madeleine Albright ishte gruaja e parë që shërbeu si Sekretare amerikane e Shtetit. Kujtimet e saj kryesore, ajo i përshkroi në librin e shkruar në vitin 2003 “Zonja Sekretare”. Ishte pothuajse e pakonceptueshme që dikush që nuk kishte përvojë politike deri në të 40-at, e për më tepër nëna e tre fëmijëve, të bëhej gruaja më e rëndësishme në historinë amerikane.

Si ambasadore e OKB-së bëri zgjedhje të vështira

Si ambasadore e SHBA-ve në Komitet e Bashkuara, Albright votoi në favor të një rezolute të OKB-së më 10 gusht 1995, përmes së cilës serbët e Bosnjës detyroheshin të tërhiqeshin nga lufta, gjë që çoi edhe në mbarimin e konfliktit më të përgjakshëm të Europës pas Luftës së Dytë Botërore. Megjithatë ishte shpesh një nga gratë

e pakta në Dhomë (dhe shumë herë, e vetmja), Albright nuk e la veten në heshtje; ajo e kuptoi se nëse vetëm vëzhgonte, dëgjonte dhe nuk do të fliste, do të thoshte se zëri i Shteteve të Bashkuara nuk do të dëgjohej.

Roli i saj historik si Sekretare Shteti
Ndërsa Presidenti Bill Clinton morri detyrën, Albright u betua si Sekretare e Shtetit në janar të vitit 1997. Albright në librin e saj shkruan për postin që Clinton i besoi. “Ai më dha mundësinë që asnjë individ, mashkull apo femër tjetër, nuk më ka dhënë. Ai më ka nderuar duke më emëruar Sekretare e Shtetit e SHBA-ve”. Ky emërim e bëri Albright si gruan më të lartë në pozitë në gjithë historinë e qeverisë amerikane deri atëherë.

E para zyrtare amerikane që takohet me liderin koreanoverior
Sekretarja amerikane e Shtetit Al-

bright u takua me udhëheqësin e Koresë së Veriut, Kim Jong Il më 23 tetor 2000. Udhëtimi i saj drejt vendit komunist, shënoi herën e parë që një Sekretar amerikan i Shtetit dhe zyrtar i nivelit të tillë shkel aty.

Ajo vonë e kuptoi prejardhjen hebreje

Albright u rrit si katolike nga prindërit të cilët ishin konvertuar në krishterizëm me të ardhur në SHBA. Megjithatë, ajo nuk ishte në dijeni të ndonjë përkatësie të mëparshme fetare. Gjatë procesit të vetingut për Sekretar Shteti, ajo zbuloi se mund të ketë paraardhës hebrej. Gjatë hulumtimi, Michael Dobbs, gazetar i Washington Post, zbuloi se tre prej gjyshërve të Albright vdiqën në Aushvic dhe Terezin. Familja e saj bëri kërkime të mëtejshme dhe mësoi se 25 anëtarë të tjerë nga trugu vdiqën në kampet e përqendrimit.

Veshja e saj me spila në xhakëtë që përcillte mesazhe

Albright është e mirënjohur për karficat e saj që mbante në pallto sa herë që paraqitej në takime diplomatike. Për secilin takim kishte karfica të ndryshme, me mesazhe të ndryshme gjithashtu. Kur mediat irakiane të Saddam Huseinit e quajtën atë “gjar-

për”, ajo u shfaq në konferencë të nesërmen me një karficë në formë gjarpri, të vendosur në xhakëtë.

ZONJA SEKRETARE

Një grua, e cila, e armatosur me humanizëm dhe realizëm, me forcë dhe shpresë, me mençuri dhe vizion, u bë pjesë e projektit modern të lindjes në Evropë të shtetit më të ri, Kosovës. Një grua, politikane njerëzore dhe pasionante që goditi të ligën, ndëshkoi nacionalfashizmin e ri në mes të Evropës dhe i dha frymë dhe fytyrë projektit të politikës humane. Një Mëmë Zonjë e shqiptarëve e cila në Kosovë, në Shqipëri dhe kudo ku shqiptarët flasin, qajnë e qeshin në shqip, do të ketë monumentin e saj të mirënjohjes. Mirenjohje që ishte me ne, si zëri, mendja dhe shpirti i vendit tënd të madh në ato ditë të zymta, kur çmimi i luftës ishte gjaku dhe kur gjaku ishte çmimi që kombi ynë i vogël po paguante për projektin madhështor të lirisë dhe begatisë..

U prehsh në paqe zonja e idealeve të mëdha!

Zv.ministrja Bici: Shqipëria e angazhuar për njohjen e pavarësisë së Kosovës tashmë dhe në cilësinë e anëtarit të Këshillit të Sigurimit të OKB

Zëvendësministrja e Mbrojtjes Dallëndyshe Bici dhe shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura gjeneralmajor Bajram Begaj pritën në një takim në Ministrinë e Mbrojtjes deputetët e Komisionit të Sigurisë së Parlamentit të Kosovës.

Gjatë bisedës, ku morën pjesë edhe deputetët të Komisionit parlamentar të Sigurisë Kombëtare të Shqipërisë, zëvendësministrja e Mbrojtjes vlerësoi bashkëpunimin e shkëlqyer dhe vëlazëror midis dy vendeve tona.

Në takim u diskutua mbi implementimin e marrëveshjeve midis dy qeverive, në veçanti atë në fushën e Mbrojtjes, që dy ministrat e Mbrojtjes e nënshkruan më 18 maj 2021, në Prishtinë. Zëvendësministrja Bici u shpreh se “Shqipëria mbetet e angazhuar në fushatën e saj diplomatike për shtimin e vendeve që njohin shtetin e pavarur të Kosovës dhe tashmë edhe në cilësinë e anëtarit të Këshillit të Sigurimit të OKB”. Znj. Bici konfirmoi mbështetjen e pakushtëzuar të Ministrisë së Mbrojtjes së Republikës së Shqipërisë dhe në veçanti të Forcave të Armatosura të RSH për Ministrinë e Mbrojtjes së Kosovës dhe Forcën për Sigurinë e Kosovës, në veçanti drejt proceseve integruese euroatlantike.

“Shqipëria mbetet e angazhuar në fushatën e saj diplomatike për shtimin e vendeve që njohin shtetin e pavarur të Kosovës dhe tashmë edhe në cilësinë e anëtarit të Këshillit të Sigurimit të OKB”.

Samiti i Jashtëzakonshëm i krerëve të shteteve dhe qeverive të vendeve anëtare të NATO-s

Presidenti i SHBA Joe Biden: NATO është më e fortë se kurrë më parë, 1 miliard dollarë ndihmë për sigurinë në Ukrainë

Udhëheqësit e NATO-s u mbledhën në Bruksel për të shqyrtuar hapat e tyre të ardhshëm në përgjigje të pushtimit rus të Ukrainës. Si vend anëtar i NATO-s, edhe kryeministri Edi Rama ndodhet në Bruksel, i shoqëruar në këtë samit nga ministri i mbrojtjes Niko Peleshi dhe nga ministrja e jashtme Olta Xhaçka. Në takim merr pjesë edhe Presidenti amerikan Joe Biden. Para samitit, foli shefi i NATO-s, Jens Stoltenberg.

Stoltenberg tha se aleatët kanë ofruar mbështetje për Ukrainën për të ndihmuar “të drejtën e saj themelore për mbrojtje”, por përsëri nënvizon se detyra kryesore e aleancës ushtarake është mbrojtja dhe mbrojtja e anëtarëve të NATO-s.

Për shkak se Ukraina nuk është anëtare, aleanca nuk po dërgon trupa në vend, megjithëse po rrit praninë e saj ushtarake në vendet fqinje të NATO-s.

Stoltenberg tha se udhëheqësit e NATO-s do të flasin në këtë samit për një “rivendosje për parandalimin dhe mbrojtjen tonë në një afat më të gjatë”.

Në një deklaratë më pas, presidenti i SHBA Joe Biden tha se NATO ishte “aq e fortë dhe e bashkuar sa ka qenë ndonjëherë”. Ukraina nuk është anëtare e NATO-s, por prej kohësh shpreson të bashkohet me aleancën. Kjo është një pikë e dhimbshme për Rusinë, e cila e sheh NATO-n si një kërcënim dhe e kundërshton me forcë masën.

Udhëheqësit e mbrojtjes kanë miratuar katër grupe të reja beteje në Bullgari, Hungari, Rumani dhe Sllovaki, tha Stoltenberg, të cilat janë përveç katër grupeve të tjera beteje në vendet baltike dhe Poloni. Udhëheqësit aleatë i bënë thirrje Kinës që të përmbahet nga mbështetja e përpjekjeve luftarake të Rusisë. Stoltenberg tha NATO do të sigurojë më shumë trupa tokësore, sisteme antitank, drone, fuqi detare dhe avionë në zonat përreth Ukrainës.

“Ne ramë dakord të bëjmë më shumë, duke përfshirë ndihmën dhe pajisjet e sigurisë kibernetike për të ndihmuar Ukrainën të mbrohet nga

Udhëheqësit e mbrojtjes kanë miratuar katër grupe të reja beteje në Bullgari, Hungari, Rumani dhe Sllovaki, tha Stoltenberg, të cilat janë përveç katër grupeve të tjera beteje në vendet baltike dhe Poloni. Udhëheqësit aleatë i bënë thirrje Kinës që të përmbahet nga mbështetja e përpjekjeve luftarake të Rusisë.

kërcënimet biologjike, kimike dhe bërthamore. Kjo mund të përfshijë zbulimin, mbrojtjen dhe furnizimet mjekësore, si dhe trajnimin për komunitetin, kontaminimin dhe menaxhimin e krizës. Ne jemi të vendosur të bëjmë gjithçka mundemi për të mbështetur Ukrainën dhe unë mirëpres ofertat konkrete të ndihmës të bëra nga aleatët.”-shtoi ai.

Kishte gjithashtu paralajmërime për Kinën, me NATO-n që tha se ajo duhet të ushtrojë ndikimin e saj për të gjetur një zgjidhje paqësore, në vend që të ndihmojë dhe financojë Rusinë.

Megjithatë, ai tha se në terren në Ukrainë është “jashtëzakonisht e paparashikueshme” dhe se NATO është përballur me një realitet të ri dhe duhet të përgatitet për një afat të gjatë. Kur u pyet në lidhje me raportet se Rusia nuk po merr vijën e dekonfliktit, Stolten-

berg u përgjigj se kjo është e saktë dhe se rusët nuk kanë qenë të gatshëm, siç them unë, të përdorin ato linja, por ne supozojmë se nëse ka nevojë, ata do të jetë në gjendje të komunikojë me ne.

Sekretari i përgjithshëm, i cili duhej të bëhej shefi i Bankës Qendrore të Norvegjisë këtë vit, tani do të qendrojë si kreu i NATO-s duke pasur parasysh situatën në Ukrainë.

“Ndihej i privilegjuar për të tretën herë, në fakt, të zgjas mandatin tim,” tha ai.

Kur u pyet nëse puna në NATO ishte më e rëndësishme se puna në Bankën Qendrore të Norvegjisë, Stoltenberg u përgjigj: “Unë e ndiej se është më e rëndësishme”, duke shtuar se nëse mund të bëjë diçka për të ndaluar këtë konflikt nga përshkallëzimi në një luftë të plotë mes Rusisë dhe NATO-s.

"NATO AIR CHIEFS' SYMPOSIUM (NACS) 2022"

Komandanti i Forcës Ajrore, gjeneral brigade Ylli Pulaj merr pjesë në Simpoziumin e Parë të Komandantëve të Forcave Ajrore të NATO-s, 2022

Komandanti i Forcës Ajrore gjeneral brigade Ylli Pulaj, merr pjesë në Simpoziumin e Parë të Komandantëve të Forcave Ajrore të vendeve të NATO-s për vitin 2022, "NATO Air Chiefs' Symposium (NACS) 2022", i cili u zhvillua në Komandën Ajrore të Aleancës, në Ramstein, Gjermani, me qëllim diskutimin dhe shkëmbimin e këndvështrimeve të përbashkëta mbi fuqitë ajrore dhe hapësinore të Aleancës në të ardhmen.

Në këtë simpozium, u diskutua situata aktuale e luftës së nisur nga Rusia në Ukrainë, duke vënë theksin mbi aktivitetet ajrore brenda kontekstit strategjik të NATO-s dhe në mbështetje të Parandalimit e Mbrojtjes së vazhdueshme të zonës Euro-Atlantike.

Takimi u zhvillua nën drejtimin e gjeneral Jeffrey L. Harrigian, komandant i Forcave Ajrore të NATO-s dhe komandant i Forcave Ajrore të SHBA-së për Europën dhe Afrikën, i cili paraqiti kontekstin strategjik dhe rrugën përpara të Komandës Ajrore të Aleancës, duke theksuar se: "Fuqia Ajrore e NATO-s po udhëheq rrugën në përgjigje të agresionit rus, ku detyra jonë kryesore është të sigurojmë ruajtjen dhe sovranitetin e Aleancës. Sot, Aleanca ka avionë luftarakë që kryejnë patrullime ajrore mbrojtëse duke siguruar mbledhjen e informacioneve të inteligjencës, komandim kontrollin dhe reagim në mënyrë të shpejtë. Kjo është një dëshmi e profesionalizmit,

punës në ekip dhe përkushtimit të Forcave tuaja Ajrore ndaj mbrojtjes kolektive në çdo kohë".

Simpoziumi u përshëndet nga komandanti suprem i Aleancës për Europën (SACEUR) gjenerali Wolters, i cili falënderoi të gjithë komandantët e Forcave Ajrore të vendeve të NATO-s, për bashkëpunimin e shkëlqyer midis vendeve dhe adresoi vlerësimin dhe ndjekjen me përgjegjshmëri e fleksibilitet të

fuqisë Ajrore dhe situatës së luftës nga Rusia në Ukrainë.

Komandanti suprem i Aleatëve për Transformimin (SACT), gjenerali Lavigne në fjalën e tij u ndal tek modernizimi i kapaciteteve duke u shprehur se: "Transformimi dixhital si një aset strategjik është parësor pasi, siguron, ndërgjegjësim më të mirë të situatës, vendimmarrje më të shpejtë, shfrytëzimin e operacioneve në shumë fusha, për të qenë një Ale-

ancë më e fortë së bashku".

Në këtë aktivitet Forca Ajrore Shqiptare diskuton si e barabartë në një mjedis ku fokusi i diskutimeve është mjedisi strategjik i Aleancës duke shkëmbyer mësimet e identifikuar nga praktikatat më të mira për të fuqizuar më së miri Aleancën në të ardhmen.

Simpoziumi i komandantëve të Forcave Ajrore të NATO-s, "NATO Air Chiefs' Symposium", është një

aktivitet i përvitshëm, i organizuar nga Komanda e Komponentit Ajror të Aleancës, Ramstein, Gjermani, dy herë në vit. Komandantët dhe Drejtuesit e Forcave Ajrore të NATO-s diskutojnë çështje të rëndësishme mbi fuqitë ajrore dhe hapësinore të Aleancës, sigurojnë përditësime, identifikojnë mësimet e nxjerra, shkëmbejnë eksperiencat dhe diskutojnë mbi perspektivat e fuqisë ajrore dhe hapësinore të Aleancës.

Kursantët e Akademisë së Forcave të Armatosura, vizitë në Bazën Ajrore Kuçovë

Mbas prezantimit, ushtarakët patën një sesion pyetje-përgjigjesh dhe diskutime me interes, kryesisht mbi projektet e modernizimit të Bazës.

Në fund të vizitës, ushtarakët realizuan një tur në ambientet e bazës.

Të njëjtën vizitë realizuan, para disa ditësh, edhe ushtarakët që ndjekin Kursin e Lartë të Oficerit pranë Akademisë së Forcave të Armatosura, vizita këto në interes të programit akademik për kurset respektive.

Ditën e sotme, ushtarakët që ndjekin studimet në kursin themelor të oficerit të shtabit në Akademinë e Forcave të Armatosura, së bashku me stafin e tyre pedagogjik, zhvilluan një vizitë mësimore në Bazën Ajrore Kuçovë.

Kursantët u pritën nga komandanti i Bazës Ajrore Kuçovë, major Arqile Olldash dhe nga komandanti i Qendrës Stërvitore të Forcës Ajrore, kolonel Adrian Kuli.

Major Olldashi i mirëpriti ushtarakët në ambientet e Bazës Ajrore Kuçovë duke vijuar më pas me prezantimin e mbajtur nga kolonel Kuli, i cili njohu të pranishmit me historikun, organizimin, misionin dhe detyrat e Bazës Ajrore Kuçovë përfshirë Qendrën Stërvitore si dhe projektet e modernizimit dhe transformimit në Bazë Ajrore Taktike të NATO-s.

Qendra Stërvitore e Forcës Tokësore(QSFT), zhvilloi në ambientet e sallës së konferencave, ceremoninë e përfundimit të Kursit Bazë të Nënoficerit(KBN).

Në këtë aktivitet morën pjesë: komandanti i Forcës Tokësore gjeneral brigade Arben Kingji, komandanti i Qendrës Stërvitore kolonel Enkland Dauti, përfaqësues nga Shtabi i Forcës Tokësore instruktorë të QSFT etj.

Kolonel Dauti, me cilësinë e komandantit të QS, mbajti një prezantim njohës mbi programin e kursit dhe temat kryesore të zhvilluara në të.

Më pas, ceremoninë e përshëndeti komandanti i Forcës Tokësore gjeneral brigade Kingji. Në fjalën e tij adresuar të pranishmëve, ai u shpreh: "...me kualitetet që ka Forca Tokësore, ne do të punojmë fort në mënyrë që të rrisim sa më tepër rolin e nënoficerit si drejtues stërvitje. Në këtë drejtim, Qendra Stërvitore e Forcës Tokësore ka bërë dhe po bën një punë të lavdërueshme. Kemi ecur mirë, por gjithmonë ka vend për përmirësim. Nuk duhet të jemi asnjëherë të vetëkënaqur. Synimi ynë, është që të krijojmë një profil nënoficeri i cili është i aftë për të drejtuar dhe për të marrë

Gjeneral brigade Kingji: Synimi ynë, krijimi i profilit të nënoficerit të aftë për të drejtuar dhe për të marrë përgjegjësi mbi vete

përgjegjësi mbi vete..."

Gjeneral Kingji, e mbylli fjalimin e tij drejtuar kursantëve të Kursit Bazë të Nënoficerit, me inkurajimin për të dhënë më të mirën e tyre në repartet ku ata shërbejnë, duke vendosur në praktikë të gjitha njohuritë që morën për 8 javë, në Qendrën Stërvitore të Forcës Tokësore.

Në emër të kursantëve të KBN, përshëndeti n/tetar Shkëlqim Ferati, i cili falënderoi të gjithë instruktorët dhe stafin e QS, për mbështetjen që ju dhanë gjatë zhvillimit të kursit, në lidhje me përvetësimin sa më të mirë të programit arsimor.

Kursi Bazë i Nënoficerit, i zhvilluar në Qendrën Stërvitore të Forcës Tokësore, pati një kohëzgjatje prej 8 javësh kalendrike dhe u ndoq nga 37 kursantë të gradës nëntetar.

Kolonel Arben Zani: Liria, paqja dhe stabiliteti i një vendi kërkojnë sakrifica sublime, të cilat mund t'i bëjnë vetëm njerëzit nën uniformë, si Dëshmorit i Atdheut Nuredin Gorxhe

25 vjet më parë, ra në krye të detyrës "Dëshmorit i Atdheut", kapiten I Nuredin Gorxhe, efektiv i ish-brigadës "Komando". Me këtë rast, për të nderuar sakrificën e tij sublime, u organizua në mjediset e Regjimentit të Operacioneve Speciale (ROS) të Forcës Tokësore (FT) një ceremoni përkujtimore.

Të pranishëm në ceremoni ishin shefi i Shtabit të Forcës Tokësore, komandanti i Regjimentit të Operacioneve Speciale (ROS), komandantë repartesh vartëse, familjarë miq dhe ish-kolegë, që shërbyen me kapiten Gorxhen, si dhe përfaqësues nga Shtabi i Forcës Tokësore.

Komandanti i Regjimentit të Operacioneve Speciale, kolonel Arben Zani, mbajti fjalën e rastit duke vlerësuar veprën dhe sakrificën e Dëshmorit të Atdheut si një akt trimërie dhe fisnikërie, vlera këto që e karakterizojnë kapiten Nuredin Gorxhen. "...25 vite më parë gjatë trazirave të vitit të mbarshtë 1997 në vendin tonë, një prej sfidave kryesore ishte siguria e infrastrukturës ushtarake, personelit dhe vlerave materiale të Forcave të Armatosura. Shembulli i përballimit të kësaj sfide ishte efektiv i ish-brigadës "Komando", i cili siguroi jo vetëm paprekshmërinë e infrastrukturës, dhe armatim-municionit, por mbi të gjitha sigurinë e efektivëve të saj. Akti heroik i kapitenit I Nuredin Gorxhe, u kthye në burim frymëzimi jo vetëm për efektivin e ish-brigadës "Komando", por vazhdon të jetë edhe sot e kësaj dite edhe për efektivin e Regjimentit të Operacioneve Speciale dhe Forcat e Armatosura, në realizimin me sukses të detyrës të misionit të tyre kushtetues", -u shpreh kolonel Zani. Ceremonia, vijoi me vendosjen e buqetave dhe kurorave me lule pranë bustit të Dëshmorit të Atdheut. Dita e sotme, është një nga ato ditë që na bën të reflektojmë se liria, paqja dhe stabiliteti i një vendi nuk është asnjëherë falas. Ato kërkojnë sakrifica sublime, të cilat mund t'i bëjnë vetëm njerëz nën uniformë, si Dëshmorit i Atdheut Nuredin Gorxhe. Kapiten I Gorxhe, shërbeu në ish-Brigadën e trupave "Komando", në funksionin e shefit të Xhenios së kësaj njësie. Ai humbi jetën në krye të detyrës, duke mbrojtur repartin ku shërbente, nga grupet e armatosura që synonin marrjen dhe shkatërrimin e tij, në vitin 1997.

25 vjetori i rënies në krye të detyrës së dëshmorit të atdheut kapiten I parë Nuredin Gorçe

Çdo gjë për atdhe "Komando" jemi ne

N/kol BEHAR MARA*

Kjo është motoja që ka udhëhequr 'Komandot' Shqipëtare në të gjitha misionet dhe detyrat që kanë kryer anëmbanë vendit.

Kanë kaluar plot 25 vite që nga dita e rënies në krye të detyrës së heroit të parë të "Komandove" Kapiten I-rë Nuredin Gorçe. "Komando" janë një emër i dashur nga i gjithë populli jonë, kjo njohje vjen për faktin dhe peshën e madhe të detyrave që ata kanë kryer jo vetëm në misione jashtë vendit, por edhe rolin e veçantë që ata kanë luajtur në ngjarjet mjaft të vështira të trazirave të vitit 1999. Për çdo ushtarak, por edhe për çdo Shqiptar ngjarjet e vështira të 97' kujtohen me mjaft dhimbje për faktin se destabiliteti politik i vendit dhe anarshia e krijuar kudo i vuri strukturat e FA në vështirësi të mëdha për të përmbushur detyrat e tyre. Kjo erdhi për faktin se vala e revoltës mbarëpopullore, si rezultat i humbjes së të ardhurave në firmat piramidale, solli një tërmet dhe revoltë popullore e cila e shoqëruar edhe me paafësinë e strukturave politike, institucionale, por edhe ushtarake për të drejtuar dhe menaxhuar situatën e krijuar çoi në degradimin dhe përshkallëzimin e situatës deri hapjen e depove të armatimit, marrjen dhe shkatërrimin e arsenalit ushtarak të kohës. Pa dashur të bëj analogji dhe analizë së këtyre ngjarjeve, ajo që duhet të them si bashkëvuajtës i këtyre situatave është se zemërat e brendshme popullore ishte e aq e madhe dhe e drejtë, sa që asnjë ushtarak nuk mund të reagojë ndaj turmës të dëshpëruar të cilët kërkonin kursimet e tyre tashmë të humbura.

Brigada 'Komando' e Zall Herrit, e cila ishte krijuar në vitin 1995, si pasese e strukturave të zbulimit tashmë me 6 batalionet e saj të dislokuara në qytete të ndryshme të vendit, si Shkodër, Përmet, Pogradec, Berat dhe 2 batalione në Zall-Herr Tiranë, ishin të angazhuara për të vendosur dhe ruajtur situatën e sigurisë tashmë të dalë jashtë kontrollit. Të ndodhur përballë kësaj situatë në gjykimin tim ishte e pamundur për të kryer detyra, pasi revolta ishte aq e madhe, ku do ishte më e udhës të shmangej vëlla- vrasja dhe të merreshin masa për të ruajtur repartet dhe kontribuar më tej në vendosjen e rendit tashmë të dalë jashtë kontrollit. Situata tashmë kishte precipituar, armët kishin rënë në dorën e popullit. Reparti Zall-Herrit tashmë po haste vështirësi, sepse kishte dyndje të popullatës që kërkonin armë, por ata u përballën me vendosmërinë e oficerëve të patrembur të cilët kishin vendosur të

mbronin repartin, kështjellën e tyre të palëkundur të ruanin emrin e tyre të mirë i cili ishte gdhendur në mendjen e çdo Shqiptari. Mbrojtja e repartit është detyrë për çdo ushtarak, por për ne ishte fatale të shkatërrohej kjo pasuri e ngritur me mund e djerë, rënia e kësaj strukture elitë do thoshte, se ushtria sdo kishte ringritje, emri "Komando" nuk do të ekzistonte, sepse vlerat që mbanin në këmbë këtë kolonë të fuqishme të FA do rrëzoheshin bashkë me atë fatalitet që sollën ngjarjet e zymta të 97'.

A e përmbyshën "Komandot" misionin e tyre përballë këtyre ngjarjeve të vështira?

Brigada "Komando" është ndër njësitë e vetme të FA e cila nuk u dëmtua gjatë trazirave të 97', kjo falë vendosmërisë, përkushtimit dhe profesionalizmit të oficerëve, n/officerëve dhe ushtarëve të kësaj njësie elitë të cilët jo vetëm e mbrojtën garnizonin e tyre, por u bënë burim frymëzimi edhe për repartet e tjera ku mund të shikonin sinjalet e shpresës për tu ringritur dhe kryer misionin e tyre. Duke kujtuar me dhimbje këto ngjarje, por edhe duke qenë krenar për atë çfarë ne bëmë, jo vetëm për ruajtje repartin, por edhe rolin që patën komandot më vonë në ruajtjen dhe sigurinë e objekteve të rëndësishme të vendit.

Është vështirë të sjellësh në vëmendje ngjarje të tilla, si ato të Marsit të vitit 97' ku ne qëndruam me ditë dhe netë të tëra edhe pse reparti i rrethuar nga turma njerëzish nga katër anë të cilët të irritur kërkonin medomes hapjen e repartit nga ku të merrnin

armët, duke na njollosur dhe turpuruar dhe vënë përpara historisë e cila këtë gabim s'do na e falte kurrë. Të gjendur përballë vendosmërisë sonë, ligjit për ruajtjen e repartit, falë mbështetjes së gjithanshme të pjesës më të madhe të popullatës të fshatit Zall-Herr, turmat e irrituara u zbrapsën disa herë, duke bërë të pamundur rënien e këtij reparti elitë të quajtur, 'Komando'.

Mbrojtja e repartit na kushtoi shumë, ne humbëm heroin tonë të përkushtuar shefin e Xhenjos ushtarakun e nderuar Kapitenin e I Nuredin Gorçe, Dëshmorin e Atdheut i cili ra në krye të detyrës për të mbrojtur infrastrukturën ushtarake të repartit, duke e bërë këtë repart të pamposhtur, përballë çdo rreziku sado i vështirë që ishte. Ne krenohemi me këtë repart, jo vetëm se pikërisht në këto ngjarje djemtë e kësaj njësie e kanë treguar vërtetë, por më pas ishte ky repart të cilit ju dha detyra të kryente sigurinë e objekteve të rëndësishme shtetërore, jo vetën në Tiranë por anëmbanë vendit.

Emri 'komando' është lartësuar dhe vazhdon të lartësohet me misionet e tyre jashtë vendit, duke filluar nga Bosnje -Hercegovina, Afganistani, Irak, Chad dhe së fundi në Kosovë, ku 'komandot' me disiplinën dhe profesionalizmin e tyre kanë shkëlqyer, duke mbajtur lart emrin e madh që kanë. Do doja të sillja në vëmendje të gjithë heronjtë e këtyre ngjarjeve, duke filluar nga Komandanti i Brigadës kolonel Arben Çuko, kolonel Fatmir Lokaj, n/kol Rexhep Bleta, major Vladimir Vladi, major Shqipri Tota, major Hajri Zhukri, major Përparim Teta, major Lulzim Sefa, major Asqer Çeta, major Aleko Çuli, major Vangjel Ndini, kapiten Liman Hoxha, kapiten Behar Mara, kap Fatmir Lleshi, kapiten Haki Dingu, kapiten Elidon Shehu, kapiten Altin Bundo, kapiten Ylli Prifti, kapiten Musa Hida, kapiten Fatmir Hajrulla, toger Julian Prenga, kapiten Flamur Melani, kapiten Petrit Baçe, kapiten Besnik Saliasi, n/officerët Arjan Rasa, Lutfi Hoxha, Ramazan Xhepa, Astrit Hoxha e të tjerë të cilët kanë meritat e tyre të veçanta që historia në memorien e saj do ti përmendë, si herojtë e heshtur të cilët i bënë një shërbim të madh vendit të tyre. Ata sot të gjithë së bashku, janë mbledhur në këtë 25 vjetor, të kujtojnë heroin e tyre të pavdekësisë kapitenin e parë Nuredin Gorçe. Një ceremoni e veçantë e organizuar nga Regjimenti i Operacioneve Speciale (ROS), ku ishin të pranishëm jo vetëm kolegët e tij, por edhe familjarët e heroit, duke kujtuar këtë hero i cili dha jetën e tij për një kauzë të drejtë në mbrojtje të repartit të tij.

*Ish-koleg pragonist i ngjarjeve të 97.

EOD kontribuon në sigurinë e komunitetit me heqjen e municioneve të paplasura në Vlorë

Të gjitha këto municione pas vlerësimeve u cilësuan si të prekshme e të lëvizshme nga ekipet EOD, të cilët morën të gjitha masat e nevojshme sipas protokollit të sigurisë dhe bërë transportimin e magazinimin e tyre në pikën e grumbullimit të përcaktuara në këto raste në pritje për tu eliminuar.

Gjatë kësaj jave, ekipet EOD të Komandës Mbështetëse kanë realizuar me sukses 2 operacione për heqjen e municioneve të gjetura në Vlorë.

Operacioni i parë u krye në Baypasin në Vlorë, ku pas rikonicionit për vlerësimin dhe heqjen e një predhe luftarake e luftës së dytë botërore u gjet një predhë e kalibër 122 mm.

Më pas operacioni vijoi në Pashaliman Vlorë për heqjen dhe asgjësimin e një predhe artilerie luftarake me vendndodhje Flotilje Detare Pashaliman ku u gjet një predhë topi i kalibrit 20 mm.

Guximi, si një prej virtyteve më të mëdha të efektivëve shqiptarë që ndër vite kanë kontribuar në një prej sektorëve më të vështirë në radhët e FA

23 vite më parë u krijua grupi i parë i asgjësimit të municioneve të rrezikshme, kompania EOD.

23 vite nga krijimi i grupit të parë të asgjësimit të municioneve të tepërta e të rrezikshme, kompania EOD (Explosive Ordnance Disposal) vjen me një bilanc pune të jashtëzakonshëm

Mbi 1 mijë ha sipërfaqe të pastruara nga municionet e paplasura, mbi dhe nëntokësore. Mbi 55 mijë tonë municione të asgjësuar, të llojeve të ndryshme dhe kalibrave të ndryshëm. 15 grup-depo të certifikuar dhe pjesëmarrje në misionet ndërkombëtare, si Althea në Bosnje dhe Hercegovinë, EUTM Mali, dhe grup – batalioni i NATO-s në Letoni.

Një punë e jashtëzakonshme e efektivëve në vite të EOD.

15 marsi i vitit 2008 është një datë tragjike për shqiptarët por që na kujton të gjithëve edhe njëherë se sa e rëndësishme dhe e pazëvendësueshme është kjo kompani dhe sa të rrezikshme janë pasojat, nëse kjo trashëgimi municionesh e armësh lihen në mëshirë të fatit.

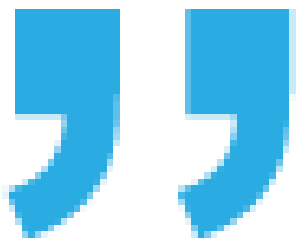
Guximi është një prej virtyteve më të mëdha të efektivëve shqiptarë që ndër vite kanë kontribuar në një prej sektorëve më të vështirë në radhët e Forcave të Armatosura.

Mbi 1 mijë ha sipërfaqe të pastruara nga municionet e paplasura, mbi dhe nëntokësore.

Mbi 55 mijë tonë municione të asgjësuar, të llojeve të ndryshme dhe kalibrave të ndryshëm. 15 grup-depo të certifikuar dhe pjesëmarrje në misionet ndërkombëtare, si Althea në Bosnje dhe Hercegovinë, EUTM Mali, dhe grup – batalioni i NATO-s në Letoni.

“Përpjekjeve tona titanike shekullore për liri, me shumë sakrifica, iu bashkuan në kohën më kritike, kombet liridashëse në formacionin e përbashkët, Aleanca Mbrojtëse e vlerave të lirisë, paqes dhe demokracisë”.

Ministri i Mbrojtjes Mehaj: Mirënjohje e përvetshme për gjithë ata diplomatë e ushtarakë që kontribuan në betejën tonë kritike

23 vjet më parë, NATO filloi fushatën e bombardimeve ajrore, respektivisht Operacioni Allied Force, kundër caqeve ushtarake të shtetit kriminal të Serbisë.

“Përpjekjeve tona titanike shekullore për liri, me shumë sakrifica, iu bashkuan në kohën më kritike, kombet liridashëse në formacionin e përbashkët, Aleanca Mbrojtëse e vlerave të lirisë, paqes dhe demokracisë. Mirënjohje e përvetshme për gjithë ata diplomatë e ushtarakë që kontribuan në betejën tonë kritike”,

Më tej ministri ka përmendur emrat dhe veprat madhështore të Presidentit Clinton, Sekretares Albright, Gjeneralit Clark, Sekretarit Solana, Ambasadorit Holbrooke, janë të skalitur thellë në historinë, identitetin e Republikës sonë dhe qenien tonë shpirtërore.

Sot mbushen 23 vite nga fillimi i sulmeve ajrore të NATO-s kundër

caqeve ushtarake e policore të Serbisë dhe Malit të Zi.

Sulmet kishin filluar në orën 19:45, kur aeroplanët e NATO-s lëshuan bombat e para kundër pozicioneve strategjike të ushtrisë së ish-Jugosllavisë, siç quheshin dy republikat e ish-federatës jugosllave, Serbia dhe Mali i Zi.

Urdhrin për fillimin e fushatës bombarduese e kishte dhënë Presidenti i Shteteve të Bashkuara të Amerikës, Bill Clinton. Ai atë natë mbajti para popullit amerikan fjalimin historik, duke lajmëruar se i kishte urdhëruar Aleancën Atlantike të fillonte operacionin ushtarak, si mundësi e vetme e përfundimit të luftimeve në Kosovë.

78 ditët e NATO-s

Bombardimi i Jugosllavisë nga NATO ishte operacioni ushtarak i Organizatës së Traktatit të Atlantikut Verior (NATO) kundër Republikës Federale të Jugosllavisë gjatë Luftës së Kosovës. Sipas NATO-s, operacioni kërkonte të ndalojë abuzimet e të drejtave të njeriut në Kosovë, dhe kjo ishte hera e parë që organizata përdori forcën ushtarake pa miratimin e Këshillit të Sigurimit të OKB-së. Sulmet ajrore zgjatën nga 24 mars 1999 deri në 10 qershor të vitit 1999. Emri i kodit të operacionit zyrtarisht nga NATO ishte ‘Operation Allied Force’.

Gjatë bombardimeve u vranë rreth 528 civilë, u shkatërruan ndërtesa private, biznese private, ura, baraka dhe lokacione ushtarake. Ky ishte misioni i dytë i rëndësishëm i NATO-s, pas bombardimeve në Bosnjë e Hercegovinë në vitin 1995.

Sipas Human Rights Watch, 60 për qind e rreth 528 të vrarëve ishin nga Kosova, derisa Serbia doli me numra se bëhej fjalë deri në 5700 të vrarë.

Arsyet e fillimit të bombardimit ishin pikërisht zhvillimet në Kosovë, ku që nga viti 1996 filluan përlëshjet e para në mes forcave serbe dhe shqiptarëve.

Bashkimi Evropian në mesin e vitit 1998 zgjeroni sanksionet ekonomike kundër Beogradit për shkak të ndërhyrjes serbe në Kosovë, duke vendosur ndalesën e fluturimeve komerciale të kompanive jugosllave në të 15 vendet anëtare sa numëronte asokohe BE-ja.

Presidenti i atëhershëm i RFJ-së, më pas i dënuari i Hagës, Slobodan Millosheviç, u dakordua që të plotësojë pjesën më të madhe të kushteve të parashtruara nga fuqitë botërore për t'i dhënë fund gjakderdhjes në Kosovë, duke potencuar se do të tërheq forcat e tij nga Kosova, siç tha ai, “vetëm pas ndërprerjes së terrorizmit”.

Por, në terren, në Kosovë, shkatërrimet e luftës jo vetëm që vazhduan, por ato edhe u intensifikuan.

Masakra në Reçak shënoi kthesën në luftë, pasi komuniteti ndërkombëtar humbi durimin me politikën agresive të Millosheviçit dhe mori vendimin për interevenim ushtarak për të parandaluar eskalimin e mëtejshëm të dhunës në Ballkan.

Diplomati amerikan Richard Holbrooke u takua për herë të fundit me Millosheviçin në mars të vitit 1999, ku i ofroi shansin e fundit që të pranonte Marrëveshjen e Rambujesë, sipas të cilës, Kosovës do t'i rikthehej autonomia, Ushtria Çlirimtare e Kosovës (UÇK) do të çarmatosej dhe forcat paqeruajtëse të NATO-s do të vendoseshin në

Kosovë. Millosheviçi refuzoi kushtet, gjë e cila çoi në bombardimin e NATO-s ndaj FRJ-së.

NATO fillimisht sulmoi caqet përrreth Beogradit. Një nga caqet kryesore të sulmeve të ashpra të forcave të NATO-s ishte aeroporti i Beogradit në Batajnica, si dhe caqet ushtarake në komunat Vozhdac, Gorcka, Pançevë dhe fabrika e avionëve Utva si dhe zonat Kovina dhe Kaçareva.

Raketat e NATO-s më 23 prill goditën ndërtesën e Radio Televizionit të Serbisë (RTS), dhe për 24 orë u ndërpre transmetimi i programit. Me këtë rast humbën jetën 16 punonjës të RTS-së.

Po ashtu më 7 maj raketat e NATO-s goditën ndërtesën e ambasadës kineze në Beograd, ku jetën humbën tre gazetarë kinezë, gjë që shkaktoi protestën e Pekinit. NATO kërkoi falje, duke theksuar se për çdo gjë fajin e ka harta e vjetër e qytetit të Beogradit dhe se ambasada nuk është qëlluar qëllimisht.

Gjatë bombardimit të Serbisë, avionët e NATO-s kanë realizuar 38.000 fluturime, duke sulmuar depot dhe fabrikat e armëve të Serbisë në Beograd, Nish dhe Novi Sad.

Avionët e NATO-s kanë bombarduar edhe disa caqe ushtarake në Mal të Zi, duke sulmuar aeroportin ushtarak në Podgoricë dhe një objekt ushtarak në Danilovgrad si dhe disa caqe ushtarake midis Tivarit dhe Ulqinit dhe midis Budvës dhe Sutormes.

Në ditët e para të bombardimit të NATO-s në Kosovë u dëgjuan 15 shpërthime, në veri të Prishtinës, si dhe dy shpërthime në Mitrovicë. Po ashtu u godit edhe kazerma në Ferizaj.

NATO çdo ditë sulmonte caqet ushtarake në të gjithë ish-Republikën Federale të Jugosllavisë, duke hedhur raketa ndaj aeroporteve, kazermave dhe qendrave të mbrojtjes kundërajrore.

Ndërsa vazhdonin bombardimet e NATO-s mbi caqet në RFJ, në të njëjtën kohë, ushtria e ish-Jugosllavisë përshkallëzoi sulmet e saj në Kosovë. Kështu, më 25 mars 1999 ndodhi masakra në Krushën e Madhe, në të cilën u masakruan 44 civilë shqiptarë ndërsa një ditë më vonë, më 26 mars ndodhi masakra në Suharekë ku u vranë 48 civilë shqiptarë.

Masakra në Izbicë, në të cilën u masakruan 120 shqiptarë ndodhi më 28 mars ndërsa më 27 prill ndodhi ndoshta masakra më e madhe në Mejë, ku u vranë mbi 200 shqiptarë.

Presidenti i atëhershëm malazez Gjokanoviç, që në ditën e parë të bombardimeve të ish RFJ-së kritikoi “politikën e konfliktit me mbarë

botën” të cilën e udhëhiqte presidenti i atëhershëm i ish-Jugosllavisë Slobodan Millosheviç. Gjokanoviç kërkoi nga Millosheviçi t'i jepte fund politikës që shkakton viktima të pafajshme dhe kërcënon ekzistencën e shtetit të përbashkët RFJ.

Në të njëjtën kohë ai i bëri thirrje komunitetit ndërkombëtar që të përmbahet nga sulmet e mëtejshme në Jugosllavi, sepse ai pretendoi se problemi i Kosovës nuk mund të zgjidhet me anë të forcës.

Një nga përpjekjet më të çuditshme të Millosheviçit për të dalë nga kriza ndodhi më 12 prill, kur parlamenti jugosllav miratoi vendimin e qeverisë për pranimin e Beogradit në Unionin e Rusisë dhe Bjellorusisë. Në të njëjtën kohë, Millosheviçi i dërgoi një letër presidentit të atëhershëm të Rusisë, Boris Jelcin. Në letër kërkohet zyrtarisht pranimi i RFJ-së në Federatën e Rusisë dhe Bjellorusisë. Megjithatë, Moskë nuk u pajtua me idenë, duke theksuar se “së pari duhet zgjidhur situata në Kosovë”.

Edhe pse ushtarët e ish RFJ-së vendosën maketa mbi tanke për të mashtruar NATO-n, dëmet megjithatë ishin gjithnjë e më rritje ndërsa nga fundi filluan të bombardojnë edhe stacionet e energjisë në Beograd, ndërsa Millosheviçi më në fund pranoi kushtet e tërheqjes së ushtrisë jugosllave dhe hyrjes së KFOR-it në Kosovë.

Kjo njëherësh shënon përfundimin e fushatës së NATO-s më 11 qershor 1999. Rreth 750 mijë shqiptarët e dëbuar u kthyen në Kosovë, por rreth 100 mijë serbë nga frika u larguan nga Kosova.

Me ndërhyrjen e forcave të NATO-s, Ushtria Jugosllave u tërhoq nga Kosova.

Dhjetë vjet më vonë, Kosova shpalli pavarësinë, dhe u njoh nga më shumë se 100 shtete anëtare të OKB-së, e cila vazhdon të mbetet subjekt i polemikave të ndryshme.

NATO thirri në një takim të Këshillit të Atlantikut të Veriut (NAC) krerët e shteteve dhe qeverive të Aleancës. Samiti u zhvillua më 24 mars 2022 në selinë e NATO-s në Bruksel me pjesëmarrjen personale të liderëve aleatë dhe u drejtua nga Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg.

Sekretari i Përgjithshëm Jens Stoltenberg tha se udhëheqësit e NATO-s trajtuan krizën më serioze të sigurisë në një brez. Ai shpjegoi se takimi u fokusua në mbështetjen e vazhdueshme të aleatëve për Ukrainën. Duke nënvizuar se detyra kryesore e NATO-s është të sigurojë dhe mbrojë të gjithë aleatët, Sekretari i Përgjithshëm tha se “Udhëheqësit e NATO-s adresuan nevojën për një rivendosje të parandalimit dhe mbrojtjes sonë në një afat më të gjatë”. Z. Stoltenberg tha më tej se “hapi i parë është krijimi i katër grupeve të reja luftarake në pjesën lindore të Aleancës në Bullgari, Rumani, Hungari dhe Sllovaki”. Ai nënvizoi gjithashtu ndjenjën e re të urgjencës për nevojën për të investuar më shumë në mbrojtje.

Deklaratë nga Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg para fillimit të Samitit të jashtëzakonshëm të Kryetarëve të Shteteve dhe Qeverive të NATO-s

“Ne takohemi këtu në selinë e NATO-s duke u përballur me krizën më serioze të sigurisë në një brez. Ne do ta trajtojmë këtë krizë së bashku dhe do të adresojmë kërcënimin që do të thotë për Ukrainën, për NATO-n dhe për të gjithë rendin ndërkombëtar të bazuar në rregulla. Presidenti Zelensky do t’u drejtohet liderëve të NATO-s.

Udhëheqësit do të fokusohen në mbështetjen tonë për Ukrainën. Aleatët i kanë ofruar mbështetje Ukrainës për disa vite

Situata në Ukrainë dhe siguria e Aleancës, NATO thërret Samit të jashtëzakonshëm

dhe ne jemi rritur me më shumë mbështetje ushtarake, mbështetje financiare, mbështetje humanitare për të ndihmuar Ukrainën të ruajë të drejtën e saj themelore për vetëmbrojtje. Detyra kryesore e NATO-s është të sigurojë dhe mbrojë të gjithë

aleatët. Ne kemi rritur praninë tonë ushtarake në pjesën lindore të Aleancës. Udhëheqësit e NATO-s do të trajtojnë sot nevojën për një rivendosje të parandalimit dhe mbrojtjes sonë në një afat më të gjatë. Hapi i parë është krijimi i katër grupeve

të reja beteje në pjesën lindore të Aleancës në Bullgari, Rumani, Hungari dhe Sllovaki. Ne duhet të bëjmë më shumë, prandaj duhet të

investojmë më shumë.

Ka një ndjenjë të re urgjence dhe pres që liderët të bien dakord të përshpejtojnë investimet në mbrojtje për të përmbushur zotimin që kemi bërë për të investuar më shumë në mbrojtje. E mirëpres që disa aleatë kanë bërë tashmë njoftime për të investuar më shumë në mbrojtje. Takimi i sotëm do të tregojë rëndësinë e Amerikës së Veriut dhe Evropës që të qëndrojnë së bashku përballë kësaj krize. Ne jemi Aleanca më e fortë në botë dhe për sa kohë qëndrojmë së bashku, jemi gjithashtu të sigurt.”, tha Jens Stoltenberg.

Samiti i datës 24 mars 2022, në nivel të krerëve të shteteve dhe qeverive të Aleancës, u zhvillua një javë pas takimit të ministrave të Mbrojtjes, i cili gjithashtu u mbajt në Bruksel dhe kishte në fokus pushtimin rus të Ukrainës dhe implikimet e sigurisë për Aleancën.

Estoni, hapet zyrtarisht vendndodhja e parë “MAWI”

Prezenca e Përparuar e Përmirësuar e NATO-s merr depon e parë shumëkombëshe të municioneve

Më 23 mars 2022, shefat e Mbrojtjes të Belgjikës dhe Estonisë hapën zyrtarisht vendndodhjen e parë të Iniciativës Shumëkombëshe të Magazinimit të Municioneve (MAWI) në Estoni.

Aleatët e tjerë gjithashtu pritet të përdorin magazinë për ruajtjen e municioneve të tyre në kontekstin e kontributeve të tyre të zgjeruara të Prezençës Përpara (eFP). Vende të tjera “MAWI”, në mbështetje të eFP-së si dhe Forcës së Përbashkët të Gatishmërisë Shumë të Lartë (VJTF), mund të hapen për të forcuar më tej grupet e betejës të NATO-s.

Vendndodhja MAWI në Estoni do

të kursejë burime dhe do të parandalojë problemet logjistike duke eliminuar nevojën për rotacion të panevojshëm të rezervave të municioneve në lidhje me ciklet e ndryshme të vendosjes.

Ambicia afatgjatë është që projekti,

me shikueshmëri të lartë, “MAWI” do të ndryshojë mënyrën se si aleatët dhe partnerët e NATO-s do të bëjnë ruajtjen dhe shpërndarjen e rezervave të municioneve. Kjo do të çlirojë burime për qëllime të tjera mbrojtëse.

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s në Sciences Po: Ne përballemi me një realitet të ri strategjik në sigurinë evropiane dhe transatlantike

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Mircea Geoană mori pjesë në një ngjarje publike të organizuar nga Shkolla e Parisit për Marrëdhëniet Ndërkombëtare në Sciences Po, me ftesë të dekanit Arancha González Laya, ish-ministër i Punëve të Jashtme të Spanjës. Zëvendës Sekretarit të Përgjithshëm iu bashkua në panel edhe Pascal Lamy, President i Forumit të Paqes në Paris dhe ish-Drejtoreshë e Përgjithshme e Organizatës Botërore të Tregtisë, Marie Mendras, profesore dhe studiuese në studimet ruse dhe post-sovjetike në Sciences Po, si dhe Viktoriia Molnar, një student ukrainas PSIA.

Në fjalën e tij, Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm tha se pushtimi brutal dhe i paprovokuar i Ukrainës i Presidentit Putin ka tronditur botën dhe ka tronditur rendin ndërkombëtar. Ai shtoi se “implikimet gjeopolitike të pushtimit shkojnë shumë përtej Ukrainës, duke e bërë këtë një moment kyç për sigurinë tonë.”.

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm nënvizoi reagimin e shpejtë dhe vendimtar të NATO-s ndaj luftës në Ukrainë, duke përfshirë sanksionet e pashembullta të Aleatëve ndaj Rusisë; ndihmë të konsiderueshme ushtarake, financiare dhe humanitare për të mbështetur të drejtën e Ukrainës për vetëmbrojtje; dhe përf forcime të mëdha për parandalimin dhe mbrojtjen e NATO-s, veçanërisht në pjesën lindore të Aleancës.

Ai vuri në dukje se “aleatët do të dërgojnë një mesazh të fortë të unitetit dhe solidaritetit të NATO-s me Ukrainën në Samitin e NATO-s më 24 mars”, dhe shtoi se liderët do të fokusohen gjithashtu në rivendosjen e parandalimit dhe mbrojtjes së NATO-s për një afat më të gjatë, të përforuara nga investimet e mëdha në mbrojtje. Z. Geoană theksoi se NATO duhet dhe do të vazhdojë të qëndrojë për paqen dhe sigurinë në një botë më të rrezikshme dhe konkurruese.

NATO përballë një realiteti të ri

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s viziton Gjermaninë, në fokus pushtimi i Ukrainës nga Rusia

MSC. MIMOZA GOLIKJA

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg falënderoi kancelarin gjerman Olaf Scholz për angazhimin e tij të fortë personal ndaj NATO-s dhe rolit udhëheqës të Gjermanisë në Aleancë gjatë vizitës së tij në Berlin, menjëherë pas ministerialit të Mbrojtjes në Bruksel. Në krah të kancelarit Scholz, përpara bisedimeve që u fokusuan në pushtimin e Ukrainës nga Rusia, Sekretari i Përgjithshëm bëri nderime për popullin ukrainas dhe forcat e tij të armatosura. “Guximi dhe vendosmëria e tyre janë një frymëzim për të gjithë ne”, -tha ai, dhe përsëriti se Ukraina ka të drejtë të mbrohet. “E përgëzoj Gjermaninë që i ka ofruar Ukrainës shumë lloje të ndryshme mbështetjeje ushtarake, financiare dhe humanitare”, -tha Stoltenberg dhe lavdëroi Gjermaninë për mirëpritjen e më shumë se 100 000 refugjatëve ukrainas. Në vazhden e pushtimit të Rusisë, NATO ka përforcuar praninë e saj në pjesën lindore të Aleancës dhe z. Stoltenberg përshëndeti kontributin e dhënë nga Gjermania, duke përmendur vendosjen e trupave shtesë në Lituani dhe avionëve luftarakë në Rumani. “Kjo është pjesë e përgjigjes së shpejtë, vendimtare dhe të bashkuar të NATO-s ndaj këtij ndryshimi themelor në sigurinë tonë”, -tha ai. Duke kujtuar se ministri e Mbrojtjes të NATO-s udhëzuan në ministerial komandantët ushtarakë të hartojnë opsione të detajuara për të përforcuar më tej parandalimin në krahun lindor të aleancës, Sekretari i Përgjithshëm theksoi se vendosjet e reja do të kërkojnë rritje të mëdha të shpenzimeve të mbrojtjes nga aleatët. “Gjermania po udhëheq rrugën”, -tha Sekretari i Përgjithshëm, duke përmendur vendimet e qeverisë për të rritur shpenzimet e mbrojtjes në 2 për qind të PBB-së, si dhe për të blerë avionë luftarakë të gjeneratës së pestë.

Gjatë vizitës së tij në Berlin, Sekretari i Përgjithshëm u takua edhe me ministrin e Mbrojtjes Christine Lambrecht, ministrin e Jashtme Annalena Baerbock dhe ministrin e Financave Christian Lindner.

Gjermania investon më shumë se 2 për qind të PBB-së në mbrojtje

“Është e rëndësishme që të konsultohemi sot, një javë përpara samitit tonë të jashtëzakonshëm të NATO-s në Bruksel. Gjermania është në zemër të Europës, në zemër të aleancës sonë transatlantike. Udhëheqja juaj është edhe më e rëndësishme tani, në këtë moment përcaktues për sigurinë europiane. Lufta e Presidentit Putin kundër Ukrainës ka shkatërruar paqen dhe ka tronditur botën. Ne i bëjmë homazhe popullit të guximshëm ukrainas dhe forcave të tij të armatosura. Guximi dhe vendosmëria e tyre janë frymëzim për të gjithë ne dhe ne vazhdojmë t'i ndihmojmë ata të ruajnë të drejtën e tyre për vetëmbrojtje, të sanksionuar në Kartën e OKB-së”, -nisi deklaratën e tij Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg, në konferencën e shtypit me kancelarin e Gjermanisë, Olaf Scholz. “NATO ka përgjegjësinë për të parandaluar që ky konflikt të përshkallëzohet më tej. Kjo do të ishte edhe më e rrezikshme dhe do të shkaktonte më shumë vujtje, vdekje dhe shkatërrim”, -tha Stoltenberg. “Kjo është lufta e Presidentit Putin. Ai duhet të ndalojë luftën. Të tërheqë forcat e tij dhe të angazhohet në diplomaci me

mirëbesim. I mirëpres përpjekjet tuaja personale, kancelar Scholz, për të gjetur një zgjidhje diplomatike, përfshirë kontaktet tuaja të drejtpërdrejta me Presidentin Putin. Ai po paguan një çmim të lartë. Sanksionet e ashpra po e dëmtojnë makinën e tij të luftës. Falënderoj Gjermaninë për rolin e rëndësishëm që po luani në zbatimin e sanksioneve ndërkombëtare. Gjermania po përparon gjithashtu për të ndihmuar në mbrojtjen dhe mbrojtjen e aleatëve të tjerë të NATO-s, me më shumë trupa në Lituani, avionë luftarakë në Rumani dhe anije në patrullë. Kjo është pjesë e përgjigjes së shpejtë, vendimtare dhe të bashkuar të NATO-s ndaj këtij mjedisi të ndryshuar thelbësisht të sigurisë. Me qindra mijëra forca aleate në gatishmëri të lartë. Rreth 40,000 trupa nën komandën e drejtpërdrejtë të NATO-s, mbështetur nga fuqia e madhe ajrore dhe detare.” Referuar ministerialit të Mbrojtjes, Stoltenberg tha se “ministrat e mbrojtjes filluan të konsiderojnë se çfarë duhet të bëjmë për të forcuar mbrojtjen dhe parandalimin tonë për një afat më të gjatë. Kjo do të kërkojë rritje të mëdha të investimeve në mbrojtje dhe Gjermania po udhëheq rrugën. Më lejoni t'ju përgëzoj për guximin dhe vendosmërinë tuaj politike, angazhimin për të investuar më shumë se 2 për qind të PBB-së në mbrojtje, duke filluar nga ky vit. Unë gjithashtu mirëpres fuqishëm vendimin e qeverisë suaj për të investuar në avionë të gjeneratës së pestë. Kjo është një pikë kthese historike për sigurinë europiane. Ne nuk mund ta marrim paqen dhe sigurinë si të mirëqena. Europa dhe Amerika e Veriut duhet të vazhdojnë të qëndrojnë së bashku në NATO, për të mbrojtur paqen, lirinë dhe vlerat tona”, -tha ai.

NATO nuk mund ta marrë paqen dhe sigurinë si të mirëqena

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s theksoi përsëri se “udhëheqja gjermane është jetike ndërsa përballemi me këtë moment të rrezikshëm për sigurinë europiane. Në konferencën për shtyp me ministrin e Mbrojtjes së Gjermanisë, Christine Lambrecht ai tha se Lufta brutale e Presidentit Putin në Ukrainë vazhdon dhe trimëria e popullit ukrainas dhe e forcave të tij të armatosura janë një frymëzim për të gjithë botën. “Ne mbështesim të drejtën e tyre për vetëmbrojtje, siç parashikohet në Kartën e OKB-së. Gjermania po luan një rol kyç, me pajisje ushtarake, ndihma financiare dhe humanitare për Ukrainën.

Jam jashtëzakonisht mirënjohës për reagimin e shpejtë nga Gjermania në ofrimin e mbështetjes për Ukrainën. Aleatët po i imponojnë Rusisë kosto të paprecedentë dhe sanksionet po dëmtojnë aftësinë e Putinit për të bërë luftë”, -tha ai. Gjermania po përparon për të ndihmuar në sigurinë dhe mbrojtjen e aleatëve të tjerë të NATO-s. Stoltenberg nënvizoi sërish dërgimin e shpejtë të qindra trupave të tjera në grupin e betejës të NATO-s në Lituani. “Ju keni vendosur “Eurofighters” në Rumani. Gjermania ka vendosur sisteme patriotike të mbrojtjes ajrore në Sllovaki dhe luftanijet gjermane kanë qenë në patrullë për NATO-n në Detin Baltik. E gjithë kjo është pjesë e reagimit të menjëhershëm të NATO-s ndaj krizës. Ne u takuam në Bruksel për të adresuar ndryshimet që duhet të bëjmë për një afat më të gjatë. Për të rivendosur parandalimin dhe mbrojtjen tonë për një realitet të ri, ne do të kërkojmë më shumë investime në mbrojtje. Gjermania tashmë po kryeson rrugën. Njoftimi i fondit të investimeve 100 miliardë euro për mbrojtjen është mbresëlënës dhe rritja e shpenzimeve gjermane të mbrojtjes në më shumë se 2% duke filluar nga ky vit, do të ketë një ndikim të rëndësishëm për paqen dhe sigurinë në Europë. Ndiham për ta bërë Gjermaninë dhe gjithë Aleancën tonë edhe më të sigurt, investimi juaj në avionët e gjeneratës së pestë do të jetë gjithashtu jetik për NATO-n dhe riafirmim angazhimin e Gjermanisë ndaj misionit tonë të parandalimit bërthamor. Këto janë vendimet e duhura, sepse ne nuk mund ta marrim paqen dhe sigurinë si të mirëqena. Tani është koha për të investuar në forcat tona të armatosura, për të rritur gatishmërinë dhe për të modernizuar aftësitë tona, për të mbajtur njerëzit tanë të sigurt”, -u shpreh Stoltenberg.

Do të bëjmë atë që është e nevojshme për të siguruar dhe mbrojtur të gjithë aleatët

“Udhëheqja e Gjermanisë dhe roli udhëheqës i Gjermanisë në Aleancën tonë është i një rëndësie kyçe për të gjithë ne në këtë pikë kthese të sigurisë europiane”, -do të hapte deklaratën e tij Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg, në konferencën e përbashkët për shtyp me ministrin e Punëve të Jashtme të Gjermanisë, Annalena Baerbock. “Lufta e Presidentit Putin në Ukrainë po vret civilë të pafajshëm dhe po shkakton çdo ditë shkatërrime ma-

sive, duke detyruar miliona të largohen nga vendi i tyre dhe duke minuar rendin ndërkombëtar të bazuar në rregulla që ne të gjithë besojmë. Përgjigja e NATO-s ka qenë e shpejtë dhe vendimtare. Ne vazhdojmë t'i ofrojmë mbështetje të fortë popullit të guximshëm ukrainas dhe forcave të armatosura. Gjermania po luan një rol kyç me furnizimet ushtarake, ndihmën financiare dhe humanitare dhe gjithashtu, duke pritur gjithnjë e më shumë refugjatë”, -vazhdoi më tej ai. “Aleatët i kanë imponuar Rusisë kosto të paprecedentë dhe sanksionet tona po dëmtojnë aftësinë e Putinit për të bërë luftë. Përpjekjet e Gjermanisë këtu janë gjithashtu kritike, duke përfshirë Bashkimin Europian dhe G7. Ne gjithashtu kemi përforcuar me shpejtësi parandalimin dhe mbrojtjen e NATO-s. Gjermania ka përfshirë më shumë trupa në Lituani dhe avionë në Rumani. Ne gjithashtu punojmë së bashku për të menaxhuar rrezikun e përshkallëzimit të mëtejshëm. Sepse ne kemi përgjegjësinë për të siguruar që ky konflikt të mos përshkallëzohet përtej Ukrainës. Kjo do të ishte edhe më shkatërruese dhe më e rrezikshme. Jemi përballë një realiteti të ri”, -theksoi Stoltenberg. Por ai tha se gjithashtu NATO duhet të rivendosë parandalimin dhe mbrojtjen e saj për një afat më të gjatë. “Përforcimi i mbrojtjes sonë do të kërkojë rritje të investimeve në mbrojtje”, -tha Stoltenberg. “Gjermania po udhëheq me shembull përfshirë rritjen e madhe të buxhetit dhe vendimin tuaj për të investuar në avionë të gjeneratës së pestë. I mirëpres vërtet përpjekjet e palodhshme të Gjermanisë për të gjetur një zgjidhje diplomatike për krizën në Ukrainë, përfshirë kontaktet e drejtpërdrejta të qeverisë suaj me Kremlinin”, -theksoi edhe këtu shefi i NATO-s. “Në Samitin e NATO-s, të javës së ardhshme, ne do të trajtojmë pasojat e pushtimit të Rusisë, mbështetjen tonë të fortë për Ukrainën dhe hapa të mëtejshëm për të forcuar parandalimin dhe mbrojtjen e NATO-s. Amerika e Veriut dhe Europa qëndrojnë të bashkuar në NATO, të vendosur për të mbrojtur njerëzit tanë dhe vlerat tona”, -përfundoi deklaratën Jens Stoltenberg.

NATO ka rritur parandalimin dhe mbrojtjen, veçanërisht në krahun e saj lindor

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s pohoi sërish për mediet, se NATO tashmë ka rritur parandalimin dhe mbrojtjen, veçanërisht në pjesën lindore të Aleancës. “Tani kemi qindra mijëra trupa në gatishmëri të shtuar në të gjithë Aleancën. Ne kemi 100 000 forca, trupa amerikane në Europë, që është rritur me disa mijëra vetëm gjatë javëve të fundit. Ne kemi 40 000 trupa nën komandën e drejtpërdrejtë të NATO-s, veçanërisht në pjesën lindore të Aleancës dhe udhëheqja gjermane e grupit të betejës në Lituani e dyfishimi i numrit të forcave gjermane atje është vetëm një shembull i kësaj pranie të shtuar në tokë, në ajër dhe në det. Kjo është përgjigja jonë e menjëhershme, duke i dërguar një mesazh të qartë Moskës se një sulm ndaj një aleati do të shkaktojë përgjigjen nga e gjithë Aleanca: “një për të gjithë, të gjithë për një”. Por NATO ka filluar gjithashtu procesin për të vlerësuar pasojat më afatgjata për parandalimin dhe mbrojtjen. Ajo u ka kërkuar komandantëve ushtarakë që të japin këshilla. “Ne do t'i marrim ato këshilla brenda disa javësh dhe më pas bazuar në ato këshilla nga komandantët tanë ushtarakë, do të marrim vendimet politike se si të forcojmë më tej për një afat më të

gjatë frenimin tonë”, -tha Stoltenberg. Lidhur me kërkesën e Ukrainës dhe presidentit të saj, Stoltenberg tha se e kupton plotësisht zhgënjimin dhe dëshpërimin që ndjejnë presidenti Zelensky dhe populli ukrainas, sepse ata janë në një situatë jashtëzakonisht të vështirë ku shohin viktima civile, shkatërrim çdo ditë, duke përfshirë sulmet në spitale, shkolla, infrastrukturës civile, por, tha ai kjo është edhe arsyeja pse aleatët e NATO-s kanë rritur mbështetjen e tyre, duke ofruar sisteme të avancuara të armëve, mbrojtje ajrore dhe raketore, armë antitank, karburant, municione, gjë që është kritike për rezistencën që forcat ukrainase janë në gjendje të mobilizojnë kundër pushtuesit, forcave ruse. “Aleatët deklaruan dhe u angazhuan të vazhdojnë të ofrojnë mbështetje kritike për Ukrainën. NATO ka mbështetur Ukrainën në mënyrë të konsiderueshme që nga viti 2014, që kur Rusia aneksoi ilegalisht Krimenë. Që atëherë, aleatët e NATO-s dhe NATO e kanë mbështetur Ukrainën në mënyra të ndryshme. Aleatët kanë trajnuar dhjetëra mijëra trupa ukrainase të cilat tani janë në vijën e frontit duke luftuar forcat pushtuese. Ne i kemi pajisur ata gjatë shumë viteve me mbrojtje raketore, me mbrojtje ajrore, me shumë lloje të pajisjeve, kështu që Ushtria ukrainase, Forcat e Mbrojtjes, është shumë më e madhe, shumë më e fortë, shumë më mirë e pajisur, shumë më mirë e trajnuar, shumë më mirë e komanduar tani, sesa në 2014. Është në radhë të parë trimëria, guximi i Forcave të Armatosura të Ukrainës që i ka mundësuar t'i rezistojnë forcave pushtuese ruse, por sigurisht që mbështetja që u kemi dhënë prej shumë vitesh ka rezultuar jashtëzakonisht e rëndësishme dhe për këtë arsye ne vazhdojmë të ofrojnë mbështetje për Ukrainën”, -tha Stoltenberg. Ndërsa lidhur me spekulimet për mundësinë e anulimit të Aktit Themelues NATO-Rusi, Sekretari i Përgjithshëm tha se është Rusia ajo që është larguar dhe ka shkelur aktin. “Rusia ka shkelur Aktin Themelues NATO-Rusi jo vetëm një herë, por në fakt çdo ditë që kur aneksuat ilegalisht Krimenë në vitin 2014. Sepse në Aktin Themelues NATO-Rusi thuhet qartë se ne duhet të respektojmë sovranitetin dhe integritetin territorial të çdo kombi europian, brenda kufijve të tij të njohur ndërkombëtarisht. Pra, nuk ka dyshim se Rusia, duke aneksuar Krimenë, ka shkelur aktin themelues NATO-Rusi. Më pas ata vazhduan të shkelin Aktin Themelues duke destabilizuar Ukrainën Lindore, Donbasin, duke mbështetur separatistët dhe tani ata kanë nisur një pushtim të plotë të Ukrainës, duke vrarë mijëra njerëz, duke bombarduar qytete dhe duke bërë një luftë të plotë kundër Ukrainës. Kjo është një shkelje e hapur e parimeve thelbësore të Aktit Themelues NATO-Rusi. Kështu që Rusia është larguar”, -tha ai. “Ne do të bëjmë atë që është e nevojshme për të siguruar dhe mbrojtur të gjithë aleatët. Ne e bëjmë këtë për të siguruar që të mos ketë vend për llogaritje të gabuara apo keqkuptime në Moskë në lidhje me aftësinë tonë për të qëndruar pranë angazhimeve tona dhe ne e bëjmë këtë për të parandaluar përshkallëzimin, për të parandaluar që lufta në Ukrainë, e cila është e rrezikshme, shkatërruese dhe vdekjeprurëse, të bëhet edhe më shkatërruese, vdekjeprurëse dhe e rrezikshme, duke u bërë një luftë e plotë midis NATO-s dhe Rusisë. Për të parandaluar çdo llogaritje të gabuar në Moskë në lidhje me aftësinë dhe angazhimin tonë për të mbrojtur të gjithë aleatët, ne kemi rritur praninë në pjesën lindore të Aleancës”.

Përgatiti:
Shefe e Sektorit të Botimeve
ANJEZA MUSOLLARI

"Nuk di se me çfarë armësh do të bëhet Lufta e Tretë Botërore, por Lufta e Katërt do të bëhet me gur dhe shkopinj"

(*Albert Einstein*)

Lufta është e tmerrshme në vetvete, por bëhet edhe më e tmerrshme kur njerëzit harrojnë respektin për armikun dhe fillojnë të përdorin mjete të tilla nga të cilat tashmë është e pamundur të shpëtosh. Por çfarë ka sjellë përdorimi i armëve kimike në dy luftërat botërore dhe çfarë sanksionesh janë marrë ndaj prodhuesve të tyre?

Armët kimike janë armë të shkatërrimit në masë, parimi kryesor i të cilave është ndikimi i substancave toksike në mjedis dhe njerëzit. Llojet e armëve kimike ndahen sipas llojeve të shkatërrimit të organizmave biologjikë.

Gjatë Luftës së Dytë Botërore, Japonia përdori armë kimike shumë herë gjatë konfliktit me Kinën. Për më tepër, qeveria japoneze, e kryesuar nga perandori, e gjeti jashtëzakonisht të efektshme këtë metodë të luftës: së pari, armët kimike nuk janë më të shtrenjta se ato të zakonshme me kosto, dhe së dyti, ata mund të bëjnë pothuajse pa humbje në trupat e tyre.

Me urdhër të perandorit, u krijuan njësi speciale për të zhvilluar lloje të reja të substancave toksike. Për herë të parë, kimikatet u përdorën nga Japonia gjatë bombardimeve të qytetit kinez Woqui, rreth 1000 bomba u rrëzuan në tokë. Japonezët shpërthyen më vonë 2 500 predha kimike gjatë betejës së Dingxiang. Ata nuk u ndalën këtu dhe vazhduan të përdorin armë kimike deri në humbjen përfundimtare në luftë. Në total, rreth 50 000 njerëz ose më shumë vdiqën nga helmimet kimike, viktimat ishin si në ushtri ashtu edhe në mes civilëve.

Më vonë, trupat japoneze nuk rrezikuan të përdorin armë kimike të shkatërrimit në masë kundër forcave amerikane dhe sovjetike që përparonin. Ndoshta për shkak të frikës së bazuar se të dyja këto vende kanë rezervat e tyre të kimikateve, disa herë më të mëdha se potenciali i Japonisë, kështu që qeveria japoneze me të drejtë kishte frikë nga një sulm hakmarrës në territoret e saj.

Shtetet e Bashkuara morën hapin tjetër. Dihet se në Luftën e Vietnamit, shtetet në mënyrë aktive përdorën substanca toksike. Popullsia civile e Vietnamit, natyrisht, nuk kishte asnjë shans për të mbrojtur veten e tyre.

Gjatë luftës, duke filluar nga viti 1963, Shtetet e Bashkuara spërkatën mbi Vietnamin 72 milion litra "defoliants Agent Orange", i cili përdoret për të shkatërruar pyjet ku fshiheshin guerilët vietnamezë, si dhe direkt gjatë

bombardimit të vendbanimeve. Përzierjet e përdorura përmbajnë dioksinë - një substancë që vendoset në trup dhe çon në sëmundje të gjakut, mëlçisë, shtatzënisë së dëmtuar dhe, si rezultat, deformime në fëmijët e porsalindur. Si rezultat, më shumë se 4.8 milion njerëz u prekën nga sulmi kimik dhe disa prej tyre pësuan pasojat e helmimit nga pyjet dhe tokat pasi mbaroi lufta.

Bombardimi pothuajse shkaktoi një katastrofë ekologjike - si rezultat i veprimit të kimikateve, pyjet e lashta të mangrove që rriteshin në territorin e Vietnamit u shkatërruan pothuajse plotësisht, rreth 140 lloje zogjsh vdiqën, numri i peshqve në rezervuarët e helmuar ra ndjeshëm, dhe ai që mbeti nuk mund të hahej pa rrezik për shëndetin. Por minjtë e murtajes në një numër të madh dhe rriqrat e infektuar u shfaqën. Në një farë mënyre, pasojat e përdorimit të defoliantëve në vend, akoma ndjehen, herë pas here

fëmijët lindin me anomalitë dukshme gjenetike.

Ndoshta sulmi më i famshëm terrorist në histori, për fat të keq, ishte një sukses, i kryer nga sekt i fetar neo-

fetar japonez "Aum Senrikyo". Në qershor 1994, një kamion u largua nëpër rrugët e qytetit Matsumoto, në pjesën e prapme të të cilit ishte instaluar një avullues i nxehtë. Sarina, një substancë toksike që hyn në trupin e njeriut përmes rrugëve të frymëmarrjes dhe paralizon sistemin nervor, u aplikua në sipërfaqen e avulluesit. Avullimi i sarinës u shoqërua me lëshimin e një mjegulle të bardhë, dhe nga frika e ekspozimit, terroristët ndaluan shpejt sulmin. Megjithatë, 200 njerëz u helmuan, dhe shtatë prej tyre vdiqën. Kriminelët nuk u ndalën këtu, duke marrë parasysh përvojën e mëparshme, ata vendosën ta përsërisnin sulmin brenda. Më 20 Mars 1995,

pesë persona të pidentifikuar zbritën në metro të Tokios, duke mbajtur në duar çanta me sarinë. Terroristët shpuan çantat e tyre në pesë trena të ndryshëm të metrosë, dhe gazi u përhap shpejt në metro. Një rënie e sarinës, me përmasat e një maje gjilpëre është e mjaftueshme për të vrarë një të rritur, ndërsa sulmuesit mbanin dy çanta me nga një litër secila. Sipas shifrave zyrtare, 5 000 njerëz u helmuan rëndë, nga të cilët 12 vdiqën.

Sulmi terrorist ishte planifikuar mirë, në dalje nga metroja, makinat prisnin drejtuesit në vendet e caktuara. Organizatorët e sulmit terrorist, Naoko Kikuchi dhe Makoto Hirata, u gjetën dhe u arrestuan vetëm në

pranverën e 2012. Më vonë, drejtuesi i laboratorit kimik të sektit Aum Senrikyo pranoi se në dy vjet punë u sintetizuan 30 kg sarinë dhe u kryen eksperimente me substanca të tjera toksike soman dhe fosgien.

Gjatë luftës në Irak, armët kimike u përdorën vazhdimisht, dhe të dy palët e konfliktit nuk i përbuzën ato. Për shembull, një bombë me gaz klori shpërtheu në fshatin irakian Abu Sayda, më 16 maj, duke vrarë 20 civilë dhe plagosur 50 të tjerë. Më parë, në mars të po këtij viti, terroristët shpërthyen disa bomba me klor në provincën Suni të Anbar, duke shkaktuar më shumë se 350 viktima. Klori është fatal për njerëzit, ky gaz shkakton dëme fatale në sistemin e frymëmarrjes, dhe me pak ekspozim lë djegie të rënda në lëkurë.

Militantët ende përdorin armë kimike. Për shembull, më 19 mars 2013, u përdor një raketë e mbushur me kimikate në Siri, ku opozita po zhvillonte një luftë me presidentin aktual. Një aksident ndodhi në qytetin e Alepos, si rezultat i të cilit qendra e qytetit, e përfshirë në listat e UNESCO-s, u dëmtua rëndë, 16 njerëz vdiqën, dhe 100 njerëz të tjerë u helmuan. Aftësia e substancave helmuese për të shkakuar vdekjen e njerëzve dhe kafshëve është e njohur që nga kohërat e lashta. Në shekullin XIX, substancat toksike filluan të përdoren gjatë armiqësive në shkallë të gjerë.

Sidoqoftë, lindja e armëve kimike si një mjet i luftës në kuptimin modern duhet t'i atribuohet kohës së Luftës së Parë Botërore.

Lufta e Parë Botërore, e cila filloi në vitin 1914, menjëherë pas fillimit fitoi një karakter pozitiv, i cili detyroi kërkimin për armë të reja. Ushtria gjermane filloi të përdorë sulme masive në pozicionet e armikut me ndihmën e gazrave helmues dhe asfiksues. Më 22 prill 1915, u bë një sulm i gazit të klorit në Frontin Perëndimor afër qytetit Ypres (Belgjikë), i cili për herë të parë tregoi efektin e përdorimit masiv të gazit toksik si një mjet lufte.

Më 14 prill 1915, afër fshatit Lange-mark, jo larg qytetit të atëhershëm të njohur të Belgjikës, Ypres, njësitë franceze kapën një ushtar gjerman. Gjatë kontrollit, atij iu gjet se kishte një qese të vogël garzë, të mbushur me copa identike prej pëllhure pambuku, dhe një shishe me lëng të pangjyrrë. Dukej aq shumë si një çantë rrobash sa fillimisht thjesht anashkalohej.

Me sa duket qëllimi i tij do të kishte mbetur i pakuptueshëm nëse i burgosuri

gjatë marrjes në pyetje nuk do të kishte deklaruar se çanta ishte një mjet i veçantë mbrojtjeje kundër armës së re “dërrmuese” që komanda gjermane planifikon të përdorë në këtë sektor të frontit.

Kur u pyet për natyrën e kësaj arme, i burgosuri u përgjigj me gatishmëri se ai nuk kishte ide për këtë, por duket se kjo armë fshihet në cilindra metalikë që janë gërmuar në tokën e askujt midis linjave të llogoreve. Për të mbrojtur kundër kësaj arme, është e nevojshme të laget pëlhura me lëngun nga shishja dhe të lidhet në gojë dhe hundë.

Oficerët francezë e konsideruan historinë e të kapurit si delirium të një ushtari të çmendur dhe nuk i kushtuan ndonjë rëndësi asaj. Por së shpejti cilindrat misterioz u raportuan nga të burgosurit e kapur në sektorët fqinj të frontit.

Po çfarë janë armët kimike dhe nga se përbëhen ato?

Armët kimike janë ato armë që kanë në përbërje të tyre disa komponentë kimikë që janë agjentë toksikë dhe kanë si qëllim vrasjen, plagosjen ose të bëjnë të paaftë armikun. Në betejat moderne, armët kimike janë përdorur për herë të parë në Luftën e Parë Botërore (1914 – 1918) gjatë të cilës betejat kimike shkaktuan më shumë se një milion raste luftëtarësh që vuanin prej tyre në atë konflikt dhe sipas përllogaritjeve u vranë 90 000 vetë. Që nga atëherë e deri më tani armët kimike janë përdorur shpesh herë, si në rastin e luftës Iran-Irak (1980 – 1988). Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe Bashkimi Sovjetik, gjatë dekadave të tyre të konfrontimit në Luftën e Ftohtë (1945-1991) ndërtuan një rezervë jashtëzakonisht të madhe me armë kimike, por në fund të luftës ish-kundërshtarët ranë dakord që të ndalonin prodhimin e të gjitha llojeve të armëve kimike që kanë qenë zhvilluar gjatë Luftës së Parë Botërore (gjenerata e parë), Luftës së Dytë Botërore (gjenerata e dytë) dhe Luftës së Ftohtë (gjenerata e tretë). Ashtu si armët bërthamore dhe armët biologjike edhe armët kimike janë cilësuar shpesh si armë të shkatërrimit në masë. Nën Konventën për Armët Kimike (KAK, në original Chemical Weapons Convention: CWC) të vitit 1993, u ndalua përdorimi i armëve kimike në luftë po ashtu edhe zhvillimi, prodhimi, përvetësimi, mbajtja rezervë dhe transferimi i këtyre armëve.

Megjithëse qëllimi i KAK-së (CWC) ishte eliminimi i plotë i shumicës së tipave të armëve kimike, jo të gjitha shtetet e kanë braktisur kapacitetin për beteja kimike.

- Tipat e armëve kimike
- Armët kimike janë agjentë kim-

ikë, në gjendje të lëngët, të gaztë apo të ngurtë, që përdoren për shkak të efekteve të drejtpërdrejta toksike te njerëzit, kafshët apo bimët. Ato shkaktojnë dëme kur thithen, absorbohen nëpërmjet lëkurës, ose kur tretën në ushqime apo pije. Agjentët kimikë bëhen armë kur ato vendosen në predha artilerie, mina tokësore, bombat ajrore, në raketa, predhat vdekjeprurëse, granata, tanket spërkatëse ose çdo lloj mjeti tjetër, nëpërmjet të cilit mund të tejçohen këto agjentë te shënjestra e caktuar. Jo të gjitha substancat helmuese janë të përshtatshme për ndërtimin e armëve kimike. Ekzistojnë mijëra kompozime të tilla, por vetëm një pjesë e vogël janë përdorur si agjentë kimik në beteja që nga viti 1900. Kompozimet më të “dobishme” duhet të jenë shumë toksike, por jo shumë të vështira për t’u trajtuar. Për më tepër, kimikatet duhet të jenë të afta të durojnë nxehtësinë

rjes. Nga ana tjetër, pikat e agentëve nervor mund të futën nëpërmjet lëkurës brenda rrjedhës së gjakut dhe sistemit nervor. Ka edhe kimikate të tjera që mund të përzihen me ushqimin ose pijen.

- Mbrojtja ndaj armëve kimike
- Krahas zhvillimit të armëve kimike, që nga Lufta e Parë Botërore është parë e nevojshme edhe zhvillimi i mjeteve dhe metodave mbrojtëse ndaj tyre. Këto përfshijnë maskat e gazit, veshjet mbrojtëse, automjetet luftarake, strehët e lëvizshme apo të fiksuara. Gjithashtu janë zhvilluar edhe dedektorë që arrijnë të kapin nivelin e agentëve kimikë dhe zonat e kontaminuara, dhoma dekontaminimi, mjekime të duhura dhe ekiye të trajnuar etj.
- Në 1974, Presidenti Nixon dhe Sekretari i Përgjithshëm i Komitetit Qendror të CPSU Leonid Brezhnev nënshkruan një marrëveshje të rëndësishme që synon ndalimin e armëve kimike. Ajo u konfirmua nga Presidenti Ford në 1976 në bisedimet bilaterale në Gjenevë.

Por a mbaroi historia e armëve kimike këtu?

Agjentët e luftës kimike filluan të përdoren në kohën e shpikjes së harkut nga njeriu. Dhe madje tani, disa fise indiane që jetojnë në selva, pylli tropikal i Amazonës”, shigjetat e njoolltura me curare, një helm i nxjerrë nga rrënjët dhe fidanet e reja të bimëve në pellgun e lumit Amazon.

Curare shkakton dëmtim të nervave motorik, i cili nga ana tjetër çon në paralizë të plotë të viktimës dhe mbytje. Për herë të parë, substancat toksike për qëllime ushtarake u përdorën në vitin 600 para Krishtit.

Me urdhër të mbretit Athinas Solon, rrënjët e hellebores (një bimë euroaziatike helmuese) u hodhën në lum, nga i cili armiku mori ujë për ushtarët e tij. Disa ditë më vonë, ushtarët e armikut u sëmurën nga diarreja e përgjithshme dhe ata, pasi humbën të gjithë aftësinë luftarake, u dorëzuan në mëshirën e fitimtarit.

400 vjet më vonë, gjenerali kartagjenas Hamilcar Barca (209 para Krishtit), duke përdorur dinakërisë, shkoi edhe më tej. Ai përdori rrënjët e mandrakeve (një bimë mesdhetare helmuese), në depozitat e verës dhe me ushtrinë e tij u largua nga kampi. Armiku, duke marrë largimin e Kartagjenasve si humbje, festoi fitoren e tij të lehtë me verë të helmuar. Spartanët përdorën squfur dhe rrëshirë si armë lufte. Në 431-430 luftëtarët i dogjën këto substanca nën muret e qyteteve të Plateia dhe Belium, me shpresën që të detyrojnë popullsinë dhe garnizonin të dorëzohen.

Në shekullin IV pas Krish-tit bizantinët krijuan “zjarrin” e famshëm Grek, të cilin e përdorën kundër arabëve, sllavëve dhe popujve nomade. Përbërja e “zjarrit Grek” përfshinte squfur, kripë, sulfid antimoni, rrëshirë, vajra vegjetarianë dhe disa përbërës të tjerë të panjohur për kimistët modernë. Ishte e pamundur të shuhej me ujë. Vetëm me lecka të njoma në uthull ose rërë të lagësht mund të rrëzohej flaka. Për më tepër, “zjarri grek” dha një dioksid squfuri mbytës SO². Shumë më vonë, për një zotërim më të shpejtë të qytetit të rrethuar, ata filluan të kontaminojnë burimet e pirjes me mjete të improvizuara, me trupat e dekompozuar të ushtarëve dhe kafshëve të vrara. Në 1155, Perandori i Shenjtë Romak

Frederick Barbarossa përdori një teknikë të ngjashme për të helmuar burimet ujore të qytetit të Tortuna. Për të privuar plotësisht qytetin nga

uji, asaj iu shtuan tar dhe squfur. Kjo e bëri ujin të papranueshëm dhe të padiskutueshëm.

Metoda të ngjashme u përdorën nga kryqtarët në Mesjetë. Ata gjithashtu kërkuan mënyra për të tymosur armikun nga qytete dhe kështjella, duke përdorur arsenik, squfur, tym nga djegia e kashtës ose druri.

Më vonë, shkencëtarët e famshëm të Mesjetës, si Leonardo da Vinci, mjeku Aristotle Fioravanti dhe kimisti Rudolf Glauber, punuan për krijimin e substancave që krijojnë tym.

Mbreti suedez Karl XII, kur kapërceu lumin Dvina Perëndimore, urdhëroi të vinte zjarr në kashtë të lagur, dhe tymi me siguri i fshehu trupat e tij nga sytë e skautëve rusë. Dhe 150 vjet më vonë, me tymin e djegies së kashtës dhe gjetheve të lagështa, gjenerali francez Pelissier mbyti fisin rebel të Kabilit në Algjeri i cili kishte strehuar në shpella.

Arritjet e kimisë në shekullin XIX. çoi në idenë se armët kimike mund të përdoren për qëllime taktike. Anglia kishte përparësi. Në 1855, ajo tashmë kishte predha artilerie të mbushura me oksid kakodil dhe një përzierje që përmbante arsenik me një substancë vetë-ndezëse. Supozohej se gjatë një shpërthimi në kampin e armikut, predha të tilla do të krijonin një re arseniku dhe do të helmonin ajrin përreth.

Inxhinieri kimik anglez D. Endonald sugjeroi përdorimin e dioksidit të squfurit, një gaz të fuqishëm në predha artilerie, kundër mbrojtësve të Sevastopolit. Më 7 gusht 1855, projekti u miratua nga qeveria britanike. Për fat të mirë, ai mbeti në letër, dhe mbrojtësit e kalasë së heroit shpëtuan nga tmerret e luftës kimike.

Fillimi i shekullit të 20-të

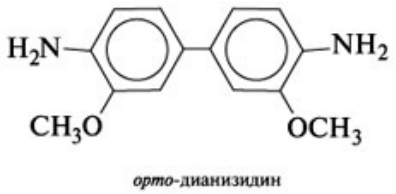
Krijimi i ushtrive masive nga fillimi i shekullit XX është i lidhur ngushtë me një raund të ri në zhvillimin e armëve kimike. Gjermania ishte e para që përdori agjentë të luftës kimike.

Me shpërthimin e Luftës së Parë Botërore 1914-1918, dy institute gjermane, fiziko-kimike dhe emri i Kaiser Wilhelm II, filluan eksperimentet me oksid kakodil dhe fosgjen:

Qyteti i Leverkusen u bë qendra e prodhimit OM, Shrapelit, i mbushur me sulfat dianisidine, “predha numër

2”, u përdor për herë të parë në sulmin e Neuchâtel. Efekti ngacmues i agjentit doli të jetë i dobët, dhe “predha nr. 2” u ndërpre.

Në vend të kësaj, Dr. F. Gaber (laureati i ardhshëm i çmimit Nobel në kimi) sugjeroi përdorimin e klorit në formën e një reje gazi, e cila u testua nga gjermanët në orën 17:00 të 22 prillit 1915, në betejën afër qytetit belg të Ypres. Ishte në atë orë që Francezët vunë re një re të gjelbër-verdhë mbi pozicionet gjermane, të cilat era i çonte në drejtim të tyre. Ushtarët ndjejnë një erë të athët, mbytëse, sytë e djegur, acarimin e mukozës së hundës dhe fytit. Në panik, trupat franceze u larguan, duke i lënë pozicionet e tyre armikut pa një luftë.

Më 31 maj 1915, gjermanët kryen me sukses një sulm me gaz kundër njësive të ushtrisë së 2-të ruse afër Varshavës.

Në natën e 13 korrikut 1917, gjermanët përdorën predha artilerie “kryq të verdhë” të mbushur me një forcë të fortë OM - bis (2-chloroethyl) sulfat ClCH 2 CH 2 SCH 2 CH 2 Cl, dhe çaktivizuan rreth 2.5 mijë ushtarë të Entente. Britanikët e krishteruan “gazin e mustardës” OM gjermane, dhe francezët “gaz mustardë”, pas emrit të qytetit të Ypres, ku u përdor për herë të parë. Përdorimi i agentëve kimikë në Luftën e Parë Botërore rezultoi në helmim, në shkallë të ndryshme, të disa milion njerëzve.

Përdorimi i armëve kimike në Luftën e Parë Botërore e zemëroi me aq forcë komunitetin botëror sa që nën presionin e tij, më 17 qershor 1925, në Gjenevë, përfaqësuesit e 49 shteteve nënshkruan një protokoll “Për ndalimin e përdorimit të gazrave asfikses, helmues dhe të tjerë të ngjashëm dhe agentëve bakteriologjikë në luftë”.

Disa vende nuk e kanë nënshkruar protokollin, Italia, Japonia, SH.B.A. dhe të tjera. Dhe ata që nënshkruan Protokollin e Gjenevës, veçanërisht Gjermania, nuk u pajtuan veçanërisht me të. Gara e armëve kimike vazhdon...

Një shoqëri që shpenzon miliarda euro për armë dhe lejon të vdesin miliona fëmijë çdo vit, është një shoqëri e sëmurë, egoiste dhe indiferente ndaj llojit të vet.

Komisioni European lançon "one-stop-shop" për të mbështetur studiuesit e Ukrainës

Komisioni lançon portalin "Zona Europiane e Kërkimit për Ukrainën" (ERA4Ukraine), një qendër e vetme për informacion dhe shërbime mbështetëse për studiuesit dhe studiuesit me bazë në Ukrainë që ikin nga Ukraina. Portali bashkon iniciativat në nivel të BE-së, për çdo vend dhe nga grupe joqeveritare. Ai synon të ndihmojë studiuesit e prekur të gjejnë strehim dhe mundësi punësimi, të lehtësojë njohjen e diplomave të tyre dhe të ofrojë shërbime të tjera.

Portali "ERA4Ukraine" është lançar në rrjetin ekzistues EURAXESS, i cili mbështet studiuesit duke lidhur më shumë se 600 qendra dhe 43 portale kombëtare në të gjithë Shtetet Anëtare të BE-së dhe vendet e lidhura me Horizon Europe. Të gjitha informacionet së shpejti do të jenë në dispozicion si në anglisht ashtu edhe në ukrainisht. Çdo Shtet Anëtar dhe vend i lidhur ka një portal kombëtar në të cilin shërbimet mbështetëse janë renditur në mënyrë të strukturuar. Deri më tani, janë në dispozicion 30 portale të vendit.

Mariya Gabriel, Komisionerja për Inovacionin, Kërkimin, Kulturën, Arsimin dhe Rininë, tha: "Ne qëndrojmë përkrah studiuesve dhe novatorëve të Ukrainës, të cilët janë përballur me rrethana të paprecedentë si rezultat i pushtimit rus kundër vendit të tyre. Shkencëtarët dhe studiuesit ukrainas

kanë qenë kontribuuesit kryesorë në kërkimin dhe inovacionin e BE-së. Në pritje të ratifikimit të shoqatës së Ukrainës me Horizon Europe, ne jemi siguruar që përfituesit e suksesshëm mund të marrin tashmë fonde nga programet e BE-së për kërkim dhe zhvillim. Lançimi i sotëm i "ERA4Ukraine" është një tjetër veprim i rëndësishëm për të mbështetur bashkëmoshatarët

tanë ukrainas."

Në të njëjtën mënyrë, javën e kaluar, Maria Leptin, Presidentja e Këshillit European të Kërkimit (ERC) u ka kërkuar të gjithë 5600 grant-marresve të ERC-së që të ofrojnë punësim të përkohshëm për studiuesit refugjatë dhe stafin mbështetës nga Ukraina. Kjo nismë e re ERC është përfshirë në portalin "ERA4Ukraine". Deri më

tani, brenda vetëm dy ditëve, janë marrë 380 oferta.

Nisma të tjera të BE-së përfshijnë aksesin në "Science4Refugees", një nismë ekzistuese EURAXESS që ofron praktika, punë me kohë të pjesshme dhe të plotë për refugjatët, si dhe akses në një Komunitet Kërkimor European, solidaritet të BE-së me Ukrainën dhe MSCA - Hulumtuesit në rrezik.

Portali "ERA4Ukraine" lidhet gjithashtu me #Science4Ukraine, një grup komuniteti studentësh vullnetarë dhe shkencëtarësh hulumtues nga institucionet akademike në Europë dhe në mbarë botën. Vullnetarët mbledhin dhe shpërndajnë informacion në lidhje me mundësitë e mbështetjes në nivele universitare, kombëtare dhe ndërkom-bëtare për studentët e diplomuar dhe studiuesit e lidhur drejtpërdrejt me një institucion akademik të Ukrainës.

Agresioni ushtarak rus kundër Ukrainës ka krijuar krizën më të madhe humanitare që Europa ka parë në dekada. Komisioni European dhe Shtetet Anëtare po punojnë në të gjitha frontet për të mbështetur Ukrainën me ndihmë humanitare dhe mbrojtje civile. Në të njëjtën kohë, Komisioni ka ndërmarrë

disa hapa për të ofruar mbështetje në fushën e kërkimit dhe inovacionit.

Në tetor 2021, Ukraina nënshkroi marrëveshjen e saj për t'u asociuar si në Programet e Kërkimit dhe Trajnimit Horizon Europe dhe Euratom. Ai nuk është ende në fuqi për shkak të vonesave në procesin e ratifikimit nga pala ukrainase, i cili tani është ndalur. Ndërkohë, Komisioni ka ndërmarrë hapa administrativë për të siguruar që përfituesit e suksesshëm ukrainas të mund të marrin fonde nga programet e BE-së për R&I.

ERA4Ukraine është pritur në EURAXESS, një nismë unike pan-europiane që ofron informacion dhe shërbime mbështetëse për studiuesit profesionistë. Mbështetur nga Bashkimi European, Shtetet Anëtare dhe vendet e asociuara, ai mbështet lëvizshmërinë e studiuesve dhe zhvillimin e karrierës, ndërsa në të njëjtën kohë rrit bashkëpunimin shkencor midis Europës dhe botës. EURAXESS është një rrjet prej më shumë se 600 qendrash dhe 43 portalesh kombëtare nëpër shtetet anëtare të BE-së dhe vendet e asociuara. Zvicra dhe Britania e Madhe kanë gjithashtu administratorë kombëtarë.

Një "busull strategjike" për një siguri dhe mbrojtje më të fortë të BE-së në dekadën e ardhshme

Këshilli ka miratuar zyrtarisht Busullën Strategjike, në një kohë kur jemi dëshmitarë të rikthimit të luftës në Evropë. "Busulla" i jep Bashkimit European një plan ambicioz veprimi për forcimin e politikës së sigurisë dhe mbrojtjes së BE-së deri në vitin 2030.

Mjedisi më armiqësor i sigurisë kërkon që ne të bëjmë një hap kuantik përpara dhe të rrisim kapacitetin dhe vullnetin tonë për të vepruar, të forcojmë qëndrueshmërinë tonë dhe të investojmë më shumë dhe më mirë në aftësitë tona mbrojtëse.

Fuqia e Unionit tonë qëndron në unitetin, solidaritetin dhe vendosmërinë. Objektivi i "Busullës Strategjike" është ta bëjë BE-në një ofrues sigurie më të fortë dhe më të aftë. BE-ja duhet të jetë në gjendje të mbrojë qytetarët e saj dhe të kontribuojë në paqen dhe sigurinë ndërkombëtare. Kjo është edhe më e rëndësishme në një kohë kur lufta është kthyer në Europë, pas agresionit të pajustificuar dhe të paprovokuar rus kundër Ukrainës, si dhe ndryshimeve të mëdha gjeopolitike. Kjo busull strategjike do të rrisë autonominë strategjike të BE-së dhe aftësinë e saj për të punuar me partnerët për të mbrojtur vlerat dhe interesat e saj.

Një BE më e fortë dhe më e aftë në siguri dhe mbrojtje do të kontribuojë pozitivisht në sigurinë globale dhe transatlantike dhe është plotësuese e NATO-s, e cila mbetet themeli i mbrojtjes kolektive për anëtarët e saj. Ai gjithashtu do të intensifikojë mbështetjen për rendin global të bazuar në rregulla, me Kombet e Bashkuara në thelb të tij.

Josep Borrell, Përfaqësues i Lartë i Bashkimit European për Punët e Jashtme

dhe Politikën e Sigurisë: "Kërcënimet po rriten dhe kostoja e mosveprimit është e qartë. "Busulla Strategjike" është një udhëzues për veprim. Ai përcakton një rrugë ambicioze përpara për politikën tonë të sigurisë dhe mbrojtjes për dekadën e ardhshme. Do të na ndihmojë të përballemi me përgjegjësitë tona të sigurisë, përpara qytetarëve tanë dhe pjesës tjetër të botës. Nëse jo tani, atëherë kur?"

"Busulla Strategjike" ofron një vlerësim të përbashkët të mjedisit strategjik në të cilin po vepron BE-ja dhe të kërcënimeve dhe sfidave me të cilat përballlet Bashkimi. Dokumenti bën propozime konkrete dhe të zbatueshme, me një afat kohor shumë të saktë për zbatimin, në mënyrë që të përmirësojë aftësinë e BE-së për të vepruar me vendosmëri në kriza dhe për të mbrojtur sigurinë dhe qytetarët e saj.

"Busulla" mbulon të gjitha aspektet e politikës së sigurisë dhe mbrojtjes dhe është i strukturuar rreth katër shtyllave: vepro, investo, forco partneritetet dhe siguro.

Vepro

Për të qenë në gjendje të veprojë shpejt dhe me forcë sa herë që shpërthen një krizë, me partnerë nëse është e mundur dhe vetëm

kur është e nevojshme, BE-ja do të:

- të krijojë një kapacitet të fuqishëm të vendosjes së shpejtë të BE-së deri në 5000 trupa për lloje të ndryshme krizash;
- të jetë gati për të vendosur 200 ekspertë të misionit të CSDP të pajisur plotësisht brenda 30 ditëve, duke përfshirë mjedise komplekse;
- të kryejë ushtrime të rregullta drejtpërdrejt në tokë dhe në det;
- të rrisë lëvizshmërinë ushtarake;
- të përforcojë misionet dhe operacionet civile dhe ushtarake të BE-së CSDP (Politika e Përbashkët e Mbrojtjes dhe Sigurisë) duke promovuar një proces vendimmarrjeje të shpejtë dhe më fleksibël, duke vepruar në një mënyrë më të fuqishme dhe duke siguruar solidaritet më të madh financiar;
- të shfrytëzojë plotësisht Fondacionin European të Paqes për të mbështetur partnerët.

Siguro

Për të forcuar aftësinë e saj për të parashikuar, penguar dhe për t'u përgjigjur kërcënimeve dhe sfidave aktuale dhe të shpejta, dhe për të mbrojtur interesin e sigurisë së BE-së, BE-ja do të:

- të rrisë kapacitetet e saj të analizës së inteligjencës;
- të zhvillojë paketë mjedies hibride dhe ekupe të reagimit duke bashkuar instrumente të ndryshme për të zbuluar dhe për t'u përgjigjur një game të gjerë kërcënimesh hibride;
- të zhvillojë më tej paketën e mjeteve Diplomatie Kibernetike dhe të krijojë një Politikë të Mbrojtjes Kibernetike të BE-së për t'u përgatitur më mirë dhe për t'u përgjigjur sulmeve kibernetike;
- të zhvillojë një paketë mjedies për manipulimin dhe ndërhyrjen e informacionit të huaj;
- Zhvillimi i një Strategjie Hapësinore të

BE-së për Sigurinë dhe Mbrojtjen;

- të forcojë rolin e BE-së si një aktor i sigurisë detare;

Investo

Shtetet anëtare janë zotuar të rrisin ndjeshëm shpenzimet e tyre të mbrojtjes për të përmbushur ambicien tonë kolektive për të reduktuar boshllëqet kritike të aftësive ushtarake dhe civile dhe për të forcuar bazën tonë teknologjike dhe industriale europiane të mbrojtjes. BE-ja do të:

- të shkëmbejë mbi objektivat kombëtare për rritjen dhe përmirësimin e shpenzimeve të mbrojtjes në përputhje me nevojat tona të sigurisë;
- të ofrojë stimuj të mëtejshëm për shtetet anëtare që të angazhohen në zhvillimin e aftësive bashkëpunuese dhe të investojnë së bashku në mundësitë strategjike dhe aftësitë e gjeneratës së ardhshme për të operuar në tokë, në det, në ajër, në fushën kibernetike dhe në hapësirën e jashtme;
- të nxisë inovacionin teknologjik të mbrojtjes, për të mbushur boshllëqet strategjike dhe për të reduktuar varësitë teknologjike dhe industriale.

Forco Partneritetet

Për të adresuar kërcënimet dhe sfidat e përbashkëta, BE-ja do të:

- të forcojë bashkëpunimin me partnerët strategjikë si NATO, OKB dhe partnerët rajonalë, duke përfshirë OSBE-në, AU

dhe ASEAN;

- të zhvillojë partneritetet dypalëshe më të përshtatura me vende me të njëjtin mendim dhe partnerë strategjikë, si SHBA, Kanada, Norvegji, MB, Japoni dhe të tjerë;
- të zhvillojë partneritetet të përshtatura në Ballkanin Perëndimor, në fqinjësinë tonë lindore dhe jugore, Afrikë, Azi dhe Amerikën Latine, duke përfshirë zgjerimin e dialogut dhe bashkëpunimit, promovimin e pjesëmarrjes në misionet dhe operacionet e CSDP-së dhe mbështetjen e ndërtimit të kapaciteteve.

Sfondi dhe hapat e mëtejshëm

Versioni i parë i Busullës Strategjike u paraqit nga Përfaqësuesi i Lartë në nëntor 2021, bazuar në analizën e parë të kërcënimit në të cilën kontribuan shërbimet e inteligjencës të 27 vendeve anëtare të BE-së dhe në një fazë të strukturuar të dialogut midis shteteve anëtare të BE-së, institucioneve të BE-së dhe ekspertëve. Versionet e njëpasnjëshme u diskutuan në shkurt dhe mars 2022 për të pasqyruar debatin midis shteteve anëtare dhe për të marrë parasysh paketën, e 15 shkurtit, e Komisionit për mbrojtjen dhe hapësirën, dhe zhvillimet më të fundit ndërkom-bëtare, duke përfshirë në veçanti agresionin ushtarak të Rusisë kundër Ukrainës. Ai kontribuon drejtpërdrejt në zbatimin e agjendës së Versajës.

Dita Ndërkombëtare për Eliminimin e Diskriminimit Racor, 21 Mars 2022: Deklaratë e Përfaqësuesit të Lartë në emër të BE-së

Në një Europë të tronditur nga agresioni ushtarak i paprovokuar dhe i pajustificuar i Federatës Ruse kundër Ukrainës dhe popullsisë së saj, BE-ja konfirmon, në Ditën Ndërkombëtare për Eliminimin e Diskriminimit Racor, përkushtimin e vendosur për të vepruar kundër të gjitha shkeljeve të të drejtave të njeriut dhe për të luftuar racizmin, diskriminimin racor, ksenofobinë dhe të gjitha llojet e intolerancave të tilla në mbarë botën. “Po këtë ditë, kushtuar kujtimin të masakrës së Sharpeville, në mbledhim shtetet anëtare, vendet partnere, organizatat ndërkombëtare dhe shoqërinë civile në Samitin e dytë të BE-së kundër racizmit, për të thelluar në luftën kundër racizmit dhe pabarazive të vazhdueshme strukturore dhe për të bërë një bilanc të asaj që është arritur që nga miratimi i planit të veprimit të BE-së kundër racizmit.

2022 është Viti European i Rinisë

dhe Samiti do t'i kushtojë vëmendje të veçantë rolit kritik që luajnë të rinjtë në luftimin e racizmit dhe diskriminimit dhe do të shikojë fushat kritike për veprim si zbatimin e ligjit, racizmi mjedisor dhe racizmi në arsim dhe në kulturë.

Planin e veprimit të BE-së kundër racizmit kërkon një zbatim më të mirë të ligjit të BE-së, policim të drejtë, mbrojtje të grupeve minoritare dhe masa më të forta kombëtare të përcaktuara në planet kombëtare të veprimit. Kjo është një mundësi për të rishikuar politikën dhe aktivitetet tona nën një perspektivë jo-diskriminuese dhe mundësi të barabarta dhe për të nisur iniciativë të reja në sektorë të tillë si arsimi, shëndetësia dhe përfshirja sociale. Gjuha raciste e urrejtjes dhe krimi i urrejtjes duhet të ndalet. Për këtë qëllim, ne po forcojmë zbatimin e ligjeve tashmë në fuqi dhe po zgjerojmë reagimin ligjor penal në nivel të BE-së për

t'u përballur me sfida të reja. Bashkëpunimi me partnerët tanë është thelbësor për strategjitë dhe politikën e BE-së kundër diskriminimit racor. Kjo përkthehet në veprime të shumfishta, duke filluar nga promovimi i ratifikimit dhe zbatimit të Konventës Ndërkombëtare për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit Racor deri te forcimi i mbështetjes për angazhimin e organizatave të shoqërisë civile kundër qëndrimeve ksenofobike ndaj emigrantëve.

Siç riafirmohet nga Këshilli European në Rekomandimin e tij të fundit për barazinë e Romëve dhe Konkluzionet mbi racizmin dhe antisemitizmin, BE-ja është plotësisht e përkushtuar për eliminimin e racizmit në të gjitha format e tij. Ne do të bashkojmë përpjekjet me institucionet, organizatat dhe individët përkatës për të siguruar që çdo qenie njerëzore të gëzojë të njëjtin dinjitet dhe të drejta.

Nuk ka “të Ardhme të Europës” pa pjesëmarrjen e të rinjve në “Demokracinë Europiane”

Shkollat dhe universitetet janë lojtarë kyç në ndërtimin e ndjenjës së përkatësisë ndaj proceseve demokratike dhe në forcimin e demokracisë në Bashkimin European.

Bota akademike luan një rol vendimtar në edukimin dhe formimin e vendimmarrësve të ardhshëm, si dhe në gjenerimin e njohurive mbi të cilat mund të ndërtohen shoqëri gjithëpërfshirëse dhe kohezive. Në këtë kontekst, dhe për të thelluar themelet për bashkëpunimin e ardhshëm me botën akademike europiane, aktiviteti i Shkëmbimeve të Universiteteve, “Cila është ardhmja për Demokracinë Europiane?”, u mbajt më 28 janar, me qëllim krijimin e një lidhjeje më të thellë ndërmjet konferencës “E Ardhmja e Europës” (COFE) dhe “E Ardhmja e Demokracisë Europiane”.

Në përfaqësimin e Korporatës, presidenti dhe guvernatori i saj, i Maqedonisë Qendrore, Apostolos Tzitzikostas, theksoi se Universitetet europiane kanë një rol qendror për të luajtur në nxitjen e gjithëpërfshirjes, promovimin e vlerave të përbashkëta të Europës dhe debatin ndërnacional, duke mbështetur respektin, vendimmarrjen e bazuar në prova dhe të menduarit kritik, dhe përmendi shembullin e rajonit të Maqedonisë Qendrore, ku pesë universitete të mëdha dhe 150 000 studentë dhe akademikë dhanë një kontribut vendimtar në ndërtimin e qëndrueshmërisë nga poshtë lart.

“Demokracia europiane është demokraci në nivelet e BE-së, kombëtare dhe nën-kombëtare, dhe duhet të analizohet si përmes inputeve ashtu edhe produkteve të saj: inputet lidhen me mënyrën se si njerëzit marrin pjesë në vendimmarrje, rezultatet janë rezultate të politikave të BE-së”, -tha Herman van Rompuy, ish-President i Këshillit European dhe kryetar i Gru-

pit të Nivelit të Lartë të Korporatës për Demokracinë Europiane, gjatë shkëmbimeve të KR-Universiteteve, që lejoi gjithashtu ndërtimin e lidhjeve ndërmjet Grupit të Nivelit të Lartë të Korporatës për Demokracinë Europiane dhe Aurora, Shoqata e Universiteteve Europiane, Instituti Universitar European dhe UNA Europa – aleanca e nëntë universiteteve europiane. Por studentët dhe brezat e ardhshëm nuk mund të marrin pjesë në “Demokracinë Europiane” nëse nuk kanë përfshirje në të Ardhmen

e Europës. Një seminar i përgatitur nga studentët në rrjetin universitar “UNA Europa”, ishte një shembull i qartë se si brezat e rinj mund të jenë pjesë e vendimmarrjes duke mbledhur propozimet dhe idetë e tyre për Konferencën “Për të Ardhmen e Europës” (COFE). “Inputet e studentëve në projektin “Për të Ardhmen e Europës” i mbajtur më 18 shkurt, ishte një rast për të ndarë jo vetëm kontributin e disa grupeve studentore të rrjetit “UNA Europa”, por ishte gjithashtu një rast për të shkëmbyer ide me

të rinte e zgjedhur politikanë. Ky projekt virtual i ndihmoi studentët të përgatisin dokumentin 2 faqesh “Një Europë më e mirë për të rinjtë”, me propozimet e tyre të paraqitura në Samitin e 9-të European të Rajoneve dhe Qyteteve, të mbajtur në Marsejë javën e kaluar më 3-4 mars.

Gjatë Samitit, Manifesti i Marsejës, i liderëve lokalë dhe rajonalë, u miratua gjithashtu dhe thekson se për të rifituar besimin e qytetarëve ne duhet të ripërtërijmë funksionimin e demokracisë dhe vlerave europi-

ane përmes arsimit dhe qytetarisë, veçanërisht brenda të rinjve dhe ndër-rajonet kufitare duke promovuar respektimin e mundësive të barabarta”. Manifesti synon gjithashtu të sigurojë që qytetarët të marrin reagime mbi idetë dhe shqetësimet e tyre, veçanërisht duke përfshirë të rinjtë në ndikimin dhe shtrirjen e Konferencës për Ardhmërinë e Europës (COFE).

Së fundi, është thelbësore që të vazhdohet një punë e përbashkët midis Korporatës dhe botës akademike për të rritur zërin e brezave të rinj në ndërtimin e një Europe demokratike. E ardhmja e rajoneve dhe qyteteve të Europës nuk mund të jetë e drejtë dhe e ndritshme pa pjesëmarrjen e të rinjve, dhe ngjarje si këto tregojnë një imazh të qartë se më shumë zëra, zëra të rinj, duan dhe duhet të dëgjohen. E ardhmja e tyre është e lidhur drejtpërdrejt me pjesëmarrjen aktive dhe gjithëpërfshirëse, ku të gjitha idetë konsiderohen se kontribuojnë për një Europë më të mirë. “UNA Europa” është një aleancë e nëntë universiteteve kërkimore europiane që synojnë krijimin e një mjedisi të vërtetë ndëruniversitar european, një Universitet të së Ardhmes.

Çdo dy vjet, Komiteti European i Rajoneve (CoR) mban Samitin European të Rajoneve dhe Qyteteve. Këto samite sjellin së bashku përfaqësues të zgjedhur nga autoritetet rajonale dhe lokale për të diskutuar mbi sfidat kryesore me të cilat përballlet Bashkimi European. Samiti i 9-të European i Rajoneve dhe Qyteteve u mbajt në Marsejë në datat 3 dhe 4 mars, si pjesë e Presidencës Franceze të BE-së. Këtë herë, Samiti synoi rritjen e ndikimit dhe shtrirjes së Konferencës për Ardhmërinë e Europës. Ai ftoi qytetarët dhe përfaqësuesit e tyre të zgjedhur për të ndihmuar në krijimin e një Bashkimi European më elastik, koheziv dhe demokratik.

Fidanishtja Skënderbegase, elita e sportit kombëtar

Krahas punës së madhe e të vazhdueshme mësimore të Skënderbegasve, po kaq rëndësi i kushtojë edhe përgatitjes fiziko-ushtarake të tyre. Nisur nga perspektiva që i priste Skënderbegasit, të cilët do të bëheshin oficerë në të gjitha llojet e armëve dhe shërbimeve të ushtrisë, kërkohej prej tyre që të ishin edhe të përgatitur mirë fizikisht e ushtarakisht për të përballuar me sukses vështirësitë e detyrave. Për këtë qëllim, komanda dhe drejtorja e shkollës, së bashku me mësuesit e Edukimit Fizik, shpesh herë bënin edhe ndryshimet e programeve të përgatitjes fizike, duke shtuar orët e kësaj lënde e duke u dhënë më shumë rëndësi këtij komponenti. Për këtë qëllim u bënë ndryshime të mëdha në infrastrukturën e kësaj lënde mësimore. U ndërtua palestra moderne me të gjitha parametrat bashkëkohore, u ndërtua brezi i kalitjes fizike, palestra e boksit, mundjes dhe peshëngritjes, në territorin e shkollës u ndërtuan fusha futbollit, basketbolli, volejboli etj. Të gjitha këto bënë që mësimi i edukimit fizik e ushtarak të marrë rëndësinë e vet dhe nxënësit të përgatiten sa më mirë dhe jo vetëm kaq, po në shkollë gjatë orëve të pushimit dhe ditëve të diela, shkolla e shtoi së tepërmi veprimtaritë e saj sportive. Skënderbegasit u bënë të njohur në gjithë vendin për përgatitjen e tyre fizike e nivelin e lartë sportiv. Siç dihet, KS "Partizani" u krijua mbas çlirimit, në vitin 1946, ku bazë e tij u bënë djemtë e brigadave dhe divizioneve partizane të ushtrisë e sidomos nxënësit e shkollës ushtarake "Skënderbej" dhe të kursit të oficerëve të cilët përfaqësuan ushtrinë në veprimtaritë e para sportive. Sportistët e mëdhenj e të gjithanshëm.

Çfarë Partizani ishte ky kampion i ri, qysh në pjesëmarrjen e tij të parë? Gazeta "Sporti" e përcakton kështu: "Kjo fitore e ndritshme e "Partizanit" tregon me një fakt të ri se ç' hov të madh ka marrë fizikultura në Ushtrinë Kombëtare.

Ndërsa disa nga 20 emrat e parë

kampionë të futbollit partizanas janë Stërmasi, Kamberi, Njala-Fagu, Cuciqi, Vathi, Demneri, Sakiqi, Pelingu-Baçi, L.Hoxha, Pengili, Tafmizi-Gjinali, Gavoçi, Dauti, Lisi, Bakalli, Merhori, me trajner-lojtar Sllave Llambi.

Pa mbaruar kampionati i futbollit, papritmas shfaqet një Partizan tjetër, Partizani i boksit, i cili shpallet kampion i Shqipërisë, duke u bërë ky Partizani i parë që fiton si ekip një kampionat

let kampion duke fituar ndaj legjendës shqiptare të boksit Rafail Dishnicës.

Është Partizani i sportit të boksit pra, ai i cili fiton për këtë klub ushtarak titullin e parë të kampionit të Shqipërisë si ekip. Dhe vetëm mbas tij, më 12 tetor 1947, fiton titullin e parë të kampionit të Shqipërisë.

Skuadra e futbollit të Partizanit duhet të jetë më "modeste" e t'u lëshojë ende rrugë kampionëve të tjerë partiza-

kampionit të Shqipërisë, si fitues i Rrethit Çiklistik të Shqipërisë. Ka përshkruar, duke mbetur i pari, plot 1120 kilometra rrugë të Shqipërisë, duke hyrë në qytete i pritur me buqeta me lule e duartrokitje të pafund. Dhe pa kaluar muaji, më 13 korrik 1947, Partizani fiton për herë të parë titullin e kampionit të Shqipërisë në not për meshkuj, duke marrë edhe tre tituj të kampionit në garat individuale: Ilia Gjymshana në 100 metra shpinë, Kamber Rrapushi në 200 metra stil i lirë, si dhe në stafetën 3 x100 stil i përzier.

Tashmë, në këtë vit 1947, thujse kudo është Partizani. Herë me yll e herë pa yll në gjoks, herë me fanella të kuqe e ndonjëherë edhe të bardha, herë me të reja e ndonjëherë me paksa të zhubrosura, ai shfaqet gjithnjë e më sundues, gjithnjë e më tërheqës, gjithnjë e më fitimtar. Nuk ndalet Partizani. Ishte 24 gusht 1947. Mbërrin kampionati kombëtar i Atletikës së Lehtë dhe titullin e kampionit si ekip për meshkuj, po për herë të parë në histori, e fiton Partizani i Ushtrisë Kombëtare! Madje, duke rrëmbyer me meritë të plotë edhe plot 11 tituj të kampionëve individualë në gara: Zef Frania në 100 metra e 110 metra me pengesa; Galip Sojli në 800, 1500 e 10.000 metra; në stafetën 4 x 100 e 4 x 400 metra; me kampionin Tahir Puka në 400 metra me pengesa; në kërcimin me shkop me Fadil Bushatin, në disk me Zisi Kondin dhe në çekiç me Shahin Vatën. Futbollit partizanas i është dashur të presë jo pak për të marrë titullin e parë të kampionit.

Datat e mëdha në një histori kronologjike themelimesh të çmuara të Partizanit tonë, janë këto:

- 13 janar 1945, del për herë të parë në fushën e lojës për një ndeshje miqësore me Vllazninë (0-0), skuadra e Ushtrisë Kombëtare.

- 7 prill 1946, del për herë të parë në fushën e lojës skuadra me emrin Partizani në ndeshjen miqësore (2-0) me 17 Nëntorin.

- 21 prill 1946, Partizani luan ndeshjen e parë ndërkombëtare të tij: Partizani - Spartak i Moskës 2-5.

- 10-12 gusht 1946, Partizani i Ushtrisë Kombëtare merr pjesë për herë

të parë në një kampionat kombëtar të Shqipërisë. Është Partizani i sportit të notit, i cili shpallet nënkampion dhe jep dy kampionë në garat individuale.

- 23 gusht 1946, Partizani merr pjesë në kampionatin kombëtar të atletikës së Lehtë ku renditet i treti si ekip, por për herë të parë në histori fiton tre tituj individualë të kampionit kombëtar.

- 7 tetor 1946, Xhavit Demneri dhe Bahri Kavaja bëhen lojtarët e parë të Partizanit, të cilët veshin fanellën e Kombëtares. Është ndeshja hapëse e kampionatit ballkanik (Shqipëria - Jugosllavia 2-3).

- 9 tetor 1946, Besim Fagu bëhet lojtari i tretë i Partizanit që vesh fanellën e Kombëtares (Shqipëria-Bullgari 3-1).

- 13 tetor 1946, Bahri Kavaja i Partizanit është titullari i 11-shes së Kombëtares së Shqipërisë që shpallet kampion i Ballkanit (kurorëzimi te Shqipëria-Rumania 1-0).

- 23 mars 1947, Partizani del për herë të parë në fushën e lojës për një ndeshje të kampionatit kombëtar të futbollit (Partizani - Tomori 5-2).

- 10 prill 1947, për herë të parë në histori Partizani fiton titullin e kampionit të Shqipërisë në një lloj sporti dhe ky është sporti i boksit, duke pasur edhe 5 kampionë individualë (shih më sipër).

- 9 maj 1947, Partizani arrin fitoren e tij të parë, madje të madhe, në një ndeshje ndërkombëtare të futbollit: 1-0 Partizanit të Beogradit!

- 15 qershor 1947, Gani Laçej i Partizanit fiton titullin e kampionit të Shqipërisë si fitues i Rrethit Çiklistik të Shqipërisë.

- 13 korrik 1947, Partizani fiton titullin e kampionit të Shqipërisë në not për meshkuj, si dhe me tre kampionë në gara individuale

- 24 gusht 1947, Partizani shpallet për herë të parë kampion i Shqipërisë për meshkuj në atletikën e lehtë, duke pas 11 tituj të kampionit në gara individuale, prej 6 atletëve të tij.

- 12 tetor 1947, Partizani fiton për herë të parë titullin e kampionit të Shqipërisë në futboll. (Mbas ndeshjes Partizani-Shqiponja e Gjirokastrës 2-0 për mosparaqitje të gjirokastritëve).

kombëtar të Shqipërisë. Madje, edhe me plot pesë tituj individualë në peshat përkatëse. Ia paraqesim brezit të ri për të qenë krenar me arritjet në disiplina të ndryshme, ky klub tashmë i formësuar do të arrinte fitore të njëpasnjëshme: Myftar Marku, Ndrek Zefi, Mehmet Kryeziu, Naum Gjançi. Dhe tjetri, më i veçanti, është Ali Kastrati që shpal-

nas të Shqipërisë, para saj. Shpërthen i papërmbytshëm një Partizan shumë-sportesh që step Shqipërinë sportive, sikur të kërkonte t'i thoshte se "ke parë ende pak".

Mbas titullit të boksit 1947, papritmas mbërrin ciklizmi. Ishte 15 qershor 1947, dhe një ciklist i mrekullueshëm, Gani Laçej i Partizanit, fiton titullin e

PROF. ASOC. DR. BERNARD ZOTAJ

Në ndjekje të kulturës së bektashizmit

Bektashizmi është sekt fetar islamik, me një doktrinë të veçantë, i cili u përhap edhe në Shqipëri. Ai lindi në Anadoll në fillim të shek. XIV. Në Shqipëri u fut me pushtimin osman në qytetet Krujë, Tepelenë, Elbasan, Gjirokastrë, Frashër etj. Gjatë Rilindjes Kombëtare bektashinjtë, mbështetën luftën për liri dhe gjuhën kombëtare, teqetë u bënë qendra të lëvizjes kombëtare. Si njeri i kompletuar Baba Bajrami i Teqesë së Therepelit, zotëronte gjuhën turke, arabe dhe greke, duke luajtur një rol të veçantë në zonën e Skraparit dhe të Tepelenës, ku në një hapësirë disa vjeçare, me shërbesat e tij mbolli farën e lirisë e pavarësisë, në zemrat e çdo besimtari. Si formim, si bindje dhe si busull Baba Bajrami kishte idetë e Rilindësve shqiptar. Ai ishte nismëtar i lirisë dhe i pavarësisë, por edhe i ditorisë. Ai dëshironte me gjithë shpirt që në trevën e Skraparit, të Labërisë dhe të Tepelenës të hapeshin shkolla shqipe për t'u dhënë dritë dhe përparim të gjithëve.

Baba Fejzo Xhindi (Xhindoli) ka lindur në vitin 1898. Ai vinte nga një familje patriote e fshatit Therepel të Skraparit, me besim bektashian. Fejzo mori dhe trashëgoi nga xhaxhai i tij, i cili ishte Baba në Teqenë e Therepelit. Fejzo që në moshë të vogël shërbente pranë tij dhe u edukua e u formua me ritet fetare, por dhe me ndjenjën e patriotizmit dhe të ruajtjes së traditave luftarake të të parëve të tij dhe të kësaj krahine patriotike. Kreu një shkollë fetare dhe fillimisht vishet dervish në Therepel. Më vonë, pas vdekjes së Baba Bajramit, bëhet Babai i Teqesë së Krahësit të Tepelenës. Kjo është një krahinë tepër e dëgjuar në Shqipëri dhe në Labëri për patriotizëm dhe ndjenja të theksuara luftarake. Historia e çdo vendi, që lirinë e ka të shenjtë, me shumë të drejtë do të krenohet me figurën e Baba Fejzo Xhinit. Ky klerik i madh i lirisë së vendit kishte moton e Rilindësve “Pa atdhe nuk ka fe”, i cili tërë jetën e tij tërë pasurinë shpirtërore dhe materiale e vuri në dispozicion të luftës për pavarësinë e vendit nga sundimi otoman. Ai u priu besimtarëve të vet, me besimin e madh te zoti dhe atdheu. Ai ktheu teqenë e Krahësit në një kala të bektashizmit dhe të luftës për liri e pavarësi.

Pushtimi fashist dhe Baba Fejzo

Pushtimin fashist Baba Fejzo e priti me pushkë në dorë. Këtë ai e bëri si patriot dhe atdhetar i flaktë, si lridashës e si bektashi. Baba Fejzo, që në ditët e para të pushtimit fashist,

është shfaqur atdhetar dhe bashkëpunoi ngushtë me patriotët e krahinës si Shefqet Peçi, Asim Zeneli, Mustafa Matohiti dhe merr pjesë në aktivitete duke u hedhur personalisht në aksione konkrete kundër pushtuesve fashistë. Kjo ishte edhe një arsye tjetër madhore për të vendosur marrëdhëniet midis banorëve të trevës së Labërisë dhe në rrethinat Skrapar, Përmet, Tepelenë, Gjirokastrë, Çamëri e më gjerë ta ngrenë reputacionin e tij. Partizanët gjetën tek Baba Fejzo njeriun ideal, ngjasues me tiparet dalluese të tyre. Një klerik bektashi i devotshëm, stoik e qëndrestar, një atdhetar i palëkundur që Atdheun, lirinë, pavarësinë dhe dinjitetin e tij e vinte mbi gjithçka, që urrente pa masë ndër të tjerat mashtrimin, sidomos kur ai bëhej në emër të fesë, të besimit, pra ishte me ndërgjegje shumë të lartë, punëtor dhe organizator i shkëlqyer, i dashur, i dhimbshëm, mbështetës i personave në nevojë, paqësor në krahinë, si dhe në fshatra të tjerë ku ai kishte mbështetjen dhe influencën e tij.

Roli që luajtën besimet fetare në luftë

Gjatë LANÇ-it, rol luajtën dhe besimet fetare, veçanërisht ai bektashian, do të shkruante Bernd Fisher, në

librin “Shqipëria gjatë luftës 1939-1945”. Me zgjerimin e luftës, u krijua dhe funksionoi prej gushtit të vitit 1943 Zona e Parë Operative Vlorë-Gjirokastrë-Mallakastër (ZIOp). Zona e Parë Operative ishte një tip formacioni me paraqitje të veçantë, me karakteristika dalluese nga ato të formacioneve të mëparshme apo ato pasuese, si brigada sulmuese etj. Si tip formacioni ajo mbeti e vetmja e llojit dhe nuk u pasua nga të tjerët. Më tepër se grupi partizan, ZIOp përfshiu të gjitha formacionet partizane që shtrinin veprimtarinë e tyre brenda kufijve të saj. ZIOp, në pikëpamje ushtarake, përbënte një formacion të shkallës operative, me mundësi të mëdha luftarake. Këto forca mund të organizoheshin dhe të drejtoheshin më mirë, të bashkëvepronin ndërmjet tyre, me njësitë sulmuese dhe me qarqet fqinje. Kjo zonë shtrihej në Qarkun e Vlorës, të Gjirokastrës dhe në krahinën e Mallakastrës, me një sipërfaqe mbi 6000 km². Zona kishte disa karakteristika të veçanta si: sipërfaqe mjaft të gjerë, me dalje në det dhe në kufi me Greqinë; terren tepër të përshtatshëm për mbrojtje, për sulm dhe për pritje; shtrihej në krahinë të çliruara, me tradita atdhetare të ndezura; ishin vendosur baza të fuqishme të LANÇ-it; popullsia në

shumicën dërmuese ishte e lidhur me luftëtarët e lirisë dhe kishte traditë luftarake; u bë një burim i pashtershëm e i përhershëm për furnizimin e formacioneve partizane me luftëtarë, me ushqime e veshmbathje; krijoi kushte për formimin e formacioneve më të mëdha të ushtrisë së rregullt; rol luajtën edhe besimet fetare, veçanërisht ajo bektashiane që ishte më e përhapur në zonë etj.

Kleriku, anëtar i denjë i shtabit

Pikërisht, në një nga periudhat më të vështira për kombin e pushtuar nga fashistët, Baba Fejzo la rehatinë e tij personale, aq të këndshme sa e bëjnë drejtuesit e teqeve bektashiane. Ai e la oxhakun e mbushur me dru ahu e dushku në një dhomë të ngrohtë, mori pushkën, doli në mal, u priu banorëve patriotë të krahinës dhe të rrethinave në luftë kundër pushtuesve nazifashistë. Ai u bashkua me luftëtarë të tjerë të shquar të krahinës si Shefqet Peçi, Islam Radovicka, Hasan Pulo, Ago Çeli, Hysni Kapo, Memo Meto etj., që kishin si ideal çlirimin e vendit. Në fillim të vitit 1942, Lëvizja Antifashiste Nacionalçlirimtare po merrte përpjesëtime të mëdha në të gjithë vendin. Në Krahës, të Tepelenës, përfaqësues të Qarkorit të Partisë të Vlorës, Gjon Banushi, Mynyr

Xhindi, Selim Alimerko, Vlash Arapi, Mehmet Jaho, Idris Seiti etj., bënë punë sqaruese me fshatarët, patriotët e pleqësitë e fshatrave për luftën. Në Teqenë e Krahësit, Baba Fejzo i mirëpriti sqarimet e tyre rreth luftës kundër fashizmit. Në muajin nëntor 1942, Qarkori i Partisë me Mehmet Shehun, krijojnë në Krahës këshillin antifashist dhe njësitin e fshatit. Babai, si fetar, me shumë ndikim në fshat e në tërë zonën, bëri një punë të madhe bindëse e sqaruese pro LANÇ-it. Që në fillim zgjidhet anëtar i Këshillit Krahinor të Tepelenës. Teqeja e Baba Fejzos luajti një rol të rëndësishëm në zgjerimin e luftës në zonën e Krahësit e më gjerë në të gjithë Tepelenën.

Më 4 gusht 1943, zgjidhet anëtar i Shtabit të Zonës së Parë Operative Vlorë-Gjirokastrë-Mallakastër. Më 10 gusht 1943, u zgjodh komandant i batalionit “Baba Abaz”. Në Teqenë e tij në Krahës, të djegur nga italianët, në një çadër është bërë mbledhja e Shtabit të ZIOp, më 10-11 tetor 1943, ku u morën vendimet për formimin e grupeve partizane të zonës. Në Operacionin armik të Dimrit 1943-1944, së bashku me grupin partizan bën agjitacion dhe propagandë që nga Tepelena në Përmet e Skrapar, duke kaluar në fshatrat Sevran, Potom, Radësh, Vërzehzdë, Mollas, Therepel, Vëndreshë dhe kthehet sërish në territorin e Tepelenës.

Më 20 shkurt 1944, formohet batalioni i Rinisë me luftëtarë nga zona e Krahësit, Mallakastrës dhe Buzit, në këtë rast Baba Fejzo përshëndet në emër të Shtabit të ZIOp. Babai ndihmoi spitalin partizan të Krahësit me ushqime e veshmbathje për partizanët dhe personelin e tij. Ai mori pjesë si delegat në Kongresin e Përmetit, si dhe delegat për në Qeverinë e Beratit. Në tetor 1944 do të mbante gradën nënkolonel. Në takimet që bënte nëpër fshatra, pohonte se: “Unë jam nacionalist i ndershëm”, duke gjetur kështu mbështetje e përkrahje në popull. Për qëndrimin e tij pro lëvizjes e kundër fashizmit, i dogjën Teqenë, por Babai e vazhdoi qëndresën deri në çlirimin e atdheut.

Më 18 mars 1947, në selinë e kryegjyshit Botërore do të gjente vdekjen. Ndërsa gazeta “Bashkimi”, më 19 mars 1947, dha një lajm me pak rreshta ku thuhej: “Dje pas dreke n'ora 3 në kryegjyshatë u krye një krim i poshtër e i shëmtuar. Patrioti Baba Faja dhe Baba Fejzua u vranë nga Dede Baba Abazi, i cili pas krimit të poshtër vrau edhe veten...”. Kështu u mbyll jeta e këtij kleriku të lartë dhe luftëtari të çështjes kombëtare.

Kursanti i KKSHP në AFA, major Bledar Mesi u shpall si sportisti më i mirë i ekipit përfaqësues shqiptar, me 5 medalje. Në ditën e parë të aktivitetit në Novo Mesto, Slloveni, personeli ushtarak që mori pjesë në Kampionatin Ballkanik Master arriti rezultate të larta, ku spikati vendi i parë me medalje ari, Major Bledar Mesi në 1 500 m, si dhe medalje argjendi vendi I në stafetë 4 x 200 m.

Hysi, Kaja, Mesi, Major Gernat Qirici vendi i në 400 m.

Nga dita e dytë e aktivitetit në Novo Mesto, Slloveni, rezultatet e arritura janë këto: Major Bledar Mesi 800 m, vendi i parë, 3000 m vendi i trete, kërcim së gjati vendi I major, major Gernat Qirici vendi i tretë në hedhje Shtizë, major Ervin Hysi, vendi i tretë në 200 m, kapiten Edison Kaja vendi i parë 60 m me pengesa, vendi i tretë në gjyle. Në këtë aktivitet ishte i pranishëm dhe ambasadori z. Pëllumb Qazimi, i cili i përgëzoi përfaqësuesit e FARSH.

FARSH valëvit me dinjitet flamurin e fitores në disa disiplina sportive

